

KUB kurs 2022

Akut Urologi

**Svensk
Urologisk
Förening**

VIKTIG INFORMATION

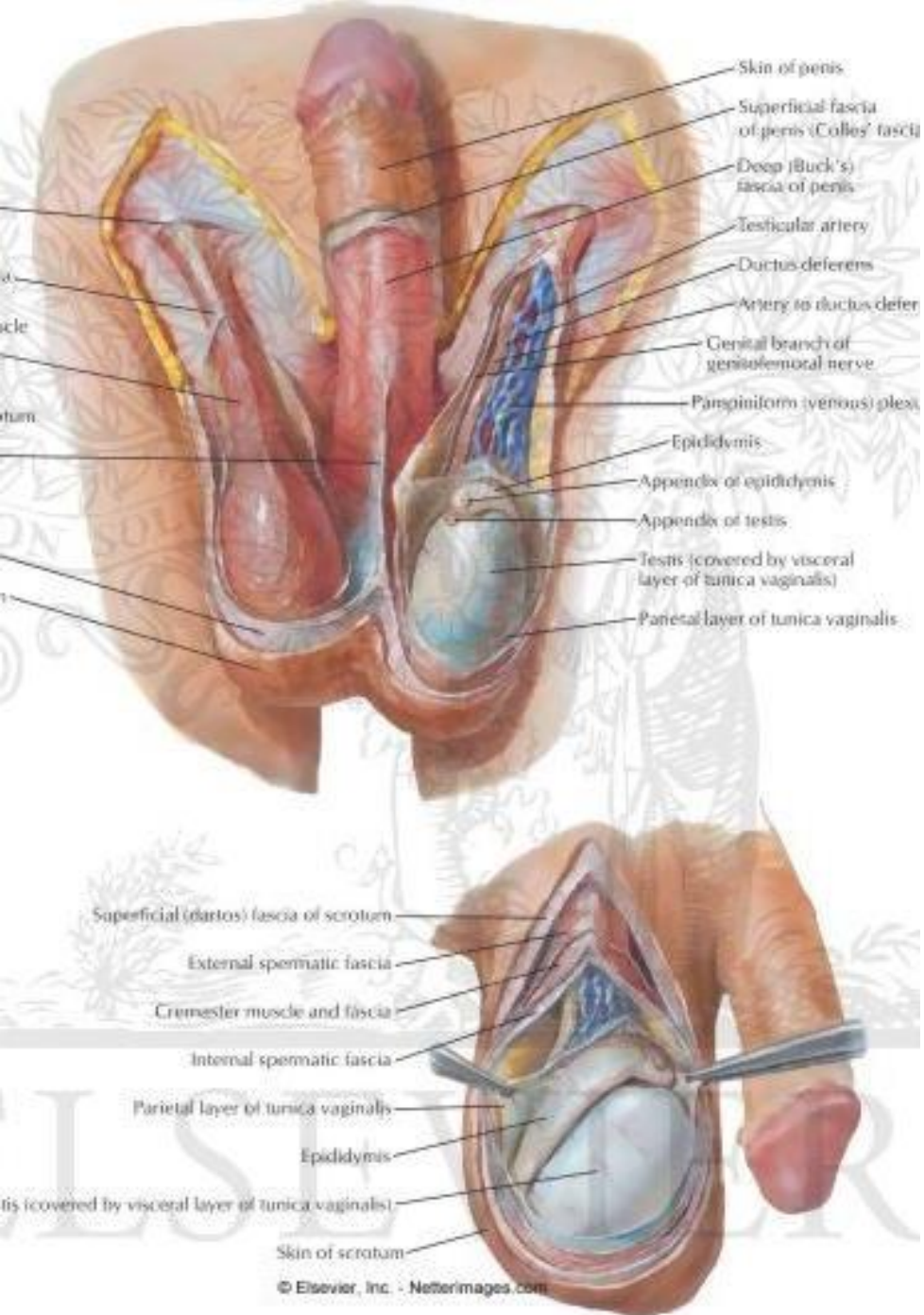
Pga patientsekretess och copyright får denna föreläsning ej spridas digitalt. Detta innefattar även fotografering under föreläsningen.

Anpassade åhörarkopior lämnas ut i pappersform till alla deltagare i samband med kursen.

Akut Urologi YG

**Vilka differentialdiagnoser
har vi vid akut skrotum?**

Differentialdiagnostik

- Appendixtorsion 40-60%
- Testikeltorsion/sädessträngsrotation 20-30%
- Epididymit
- Skrotalödem
- Orkit
- Trauma
- Ljumskbråck/hydrocele
- Varikocele
- Andra intraskrotala tumörer
- Muskuloskeletal smärta
- Refererad smärta, ex njursten

- Campbell Walsh Wein Urology 2020

Akut Urologi

Diagnos?

Akut Skrotum - Testistorsion

Typer

- Extravaginal
  - Vanligast hos nyfödda
- Intravaginal
  - Vanligast hos 12-19 åringar
  - 1 på 4000 unga män
  - Vänster sida är vanligast
  - Risk: Pubertet, plötslig temperaturförändring, retentio, klock-kläppsmissbildning

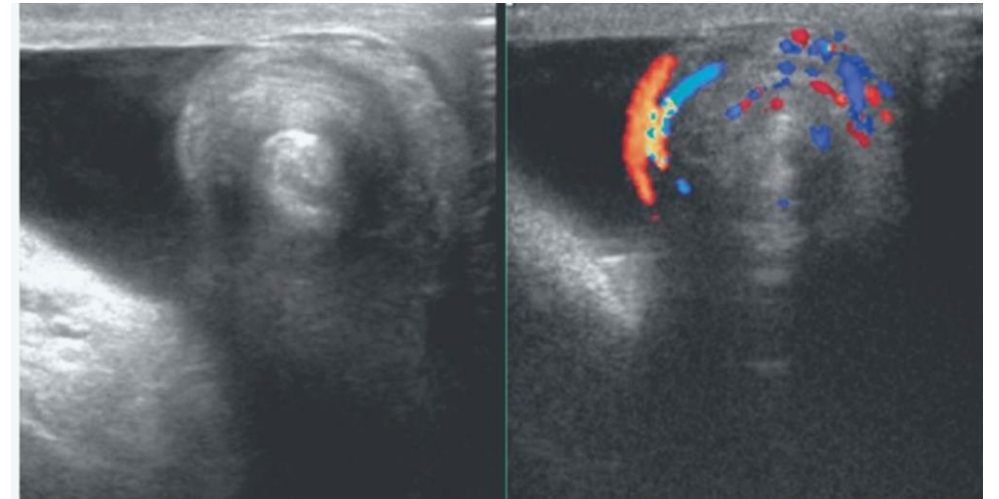
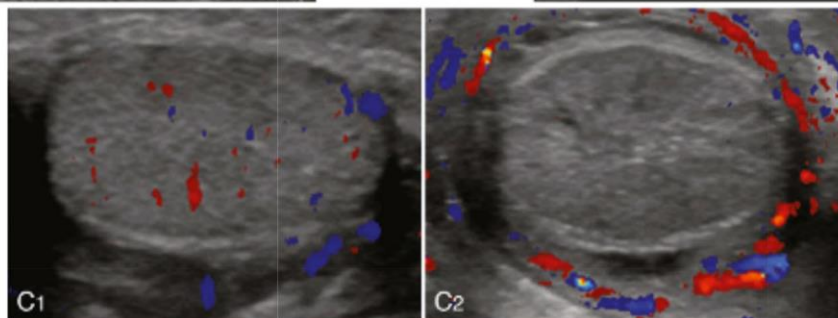
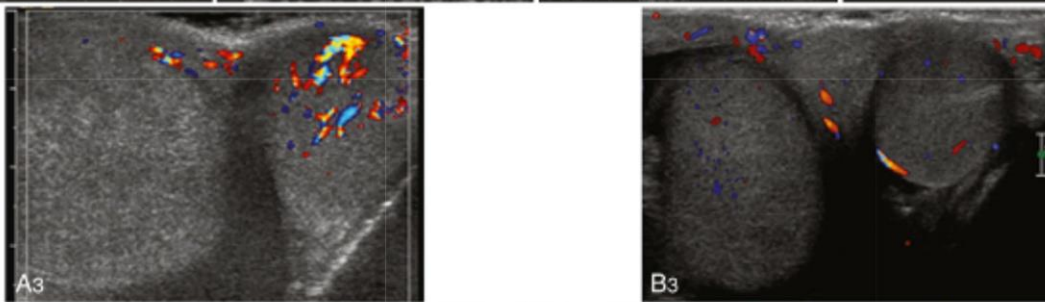
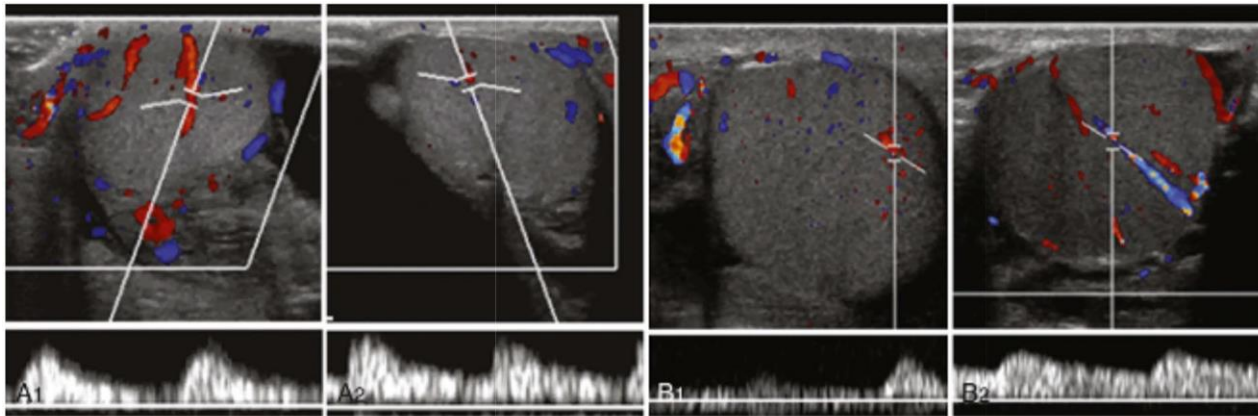
Symtom

- Akut påkommen smärta
- Öm testikel
- Högt belägen testikel
- Annorlunda testikellokalisering/läge
- Illmående och kräkningar (40-60%)
- Utebliven cremasterreflex
- Skrotalödem/erytem

Diagnos

- Ev Urinsticka
- Färgdoppler UL (REF: Altinkilic et al, J Urol 2013)
  - Sensitivitet: 100%
  - Specificitet: 75,2%
  - Positivt prediktivt värde: 80,4%
  - Negativt prediktivt värde: 100%
- Äldre studier visar sämre resultat. Bättre apparatur?

UL: Bla cirkulationsflöden, vävnad, "snail-sign", DD

Fungerar manuell detorkvering?

- 33% snurrar lateralt istället för medialt
- 32% misslyckas manuellt

Orkidektomirisk (REF: Campbell Walsh Wein Urology 2020 och Visser and Heyns BJU Int 2003)

Åtgärd inom (timmar):

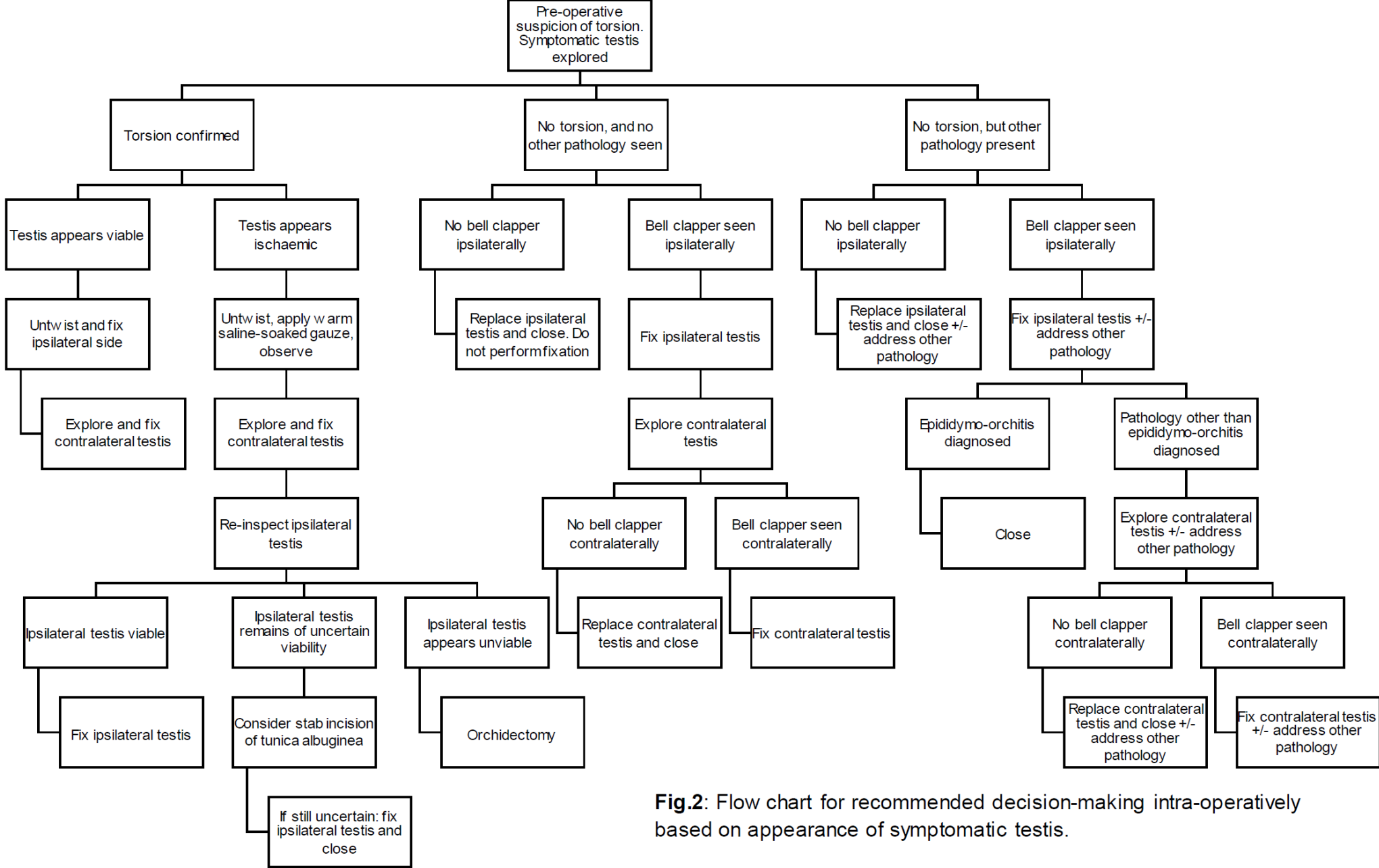
- 0-6   5%
- 7-12   20%
- 13-18   40%
- 19-24   60%
- 24-48   80%
- >48   90%

Kirurgi – orkidopexi (Campbell Walsh Wein Urology 2020)

- Hemiskrotal (ensidig) skrotal incision
- Eller medellinje (raphe) incision
- Testis lyfts upp och vaginalis öppnas
- Notera färgen på testikeln
- Detorkvera, varma dukar.
- Orkidopexi på kontralaterala sidan
- Kontrollera drabbad testikel – orkidopexi
  - Subjektiv bedömning → pexi eller ektomi??
    - Hjälpmedel: UL, öppna tunika albuginea för se blödning (icke validerade metoder)
  - **Icke resorberbar sutur**

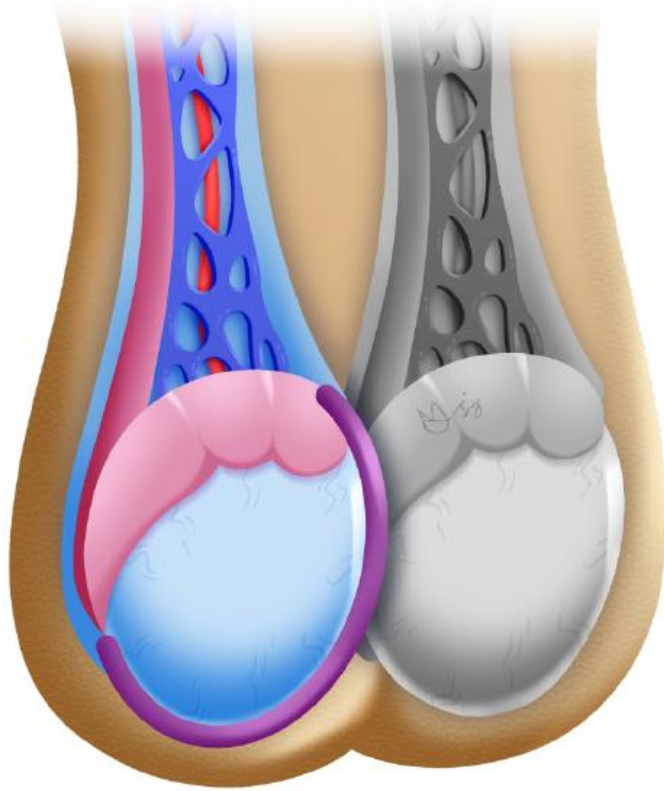

Clement et al, BJUI 2022. Concensus Best practice vid torsion of testicles

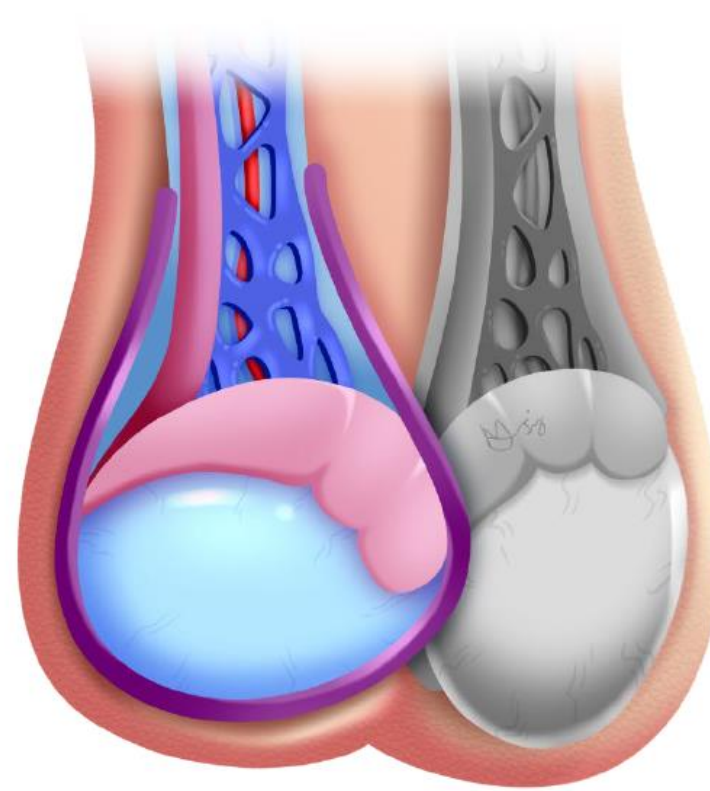

Fig.2: Flow chart for recommended decision-making intra-operatively based on appearance of symptomatic testis.

Clement et al, BJUI 2022. Concensus Best practice vid torsion of testicles

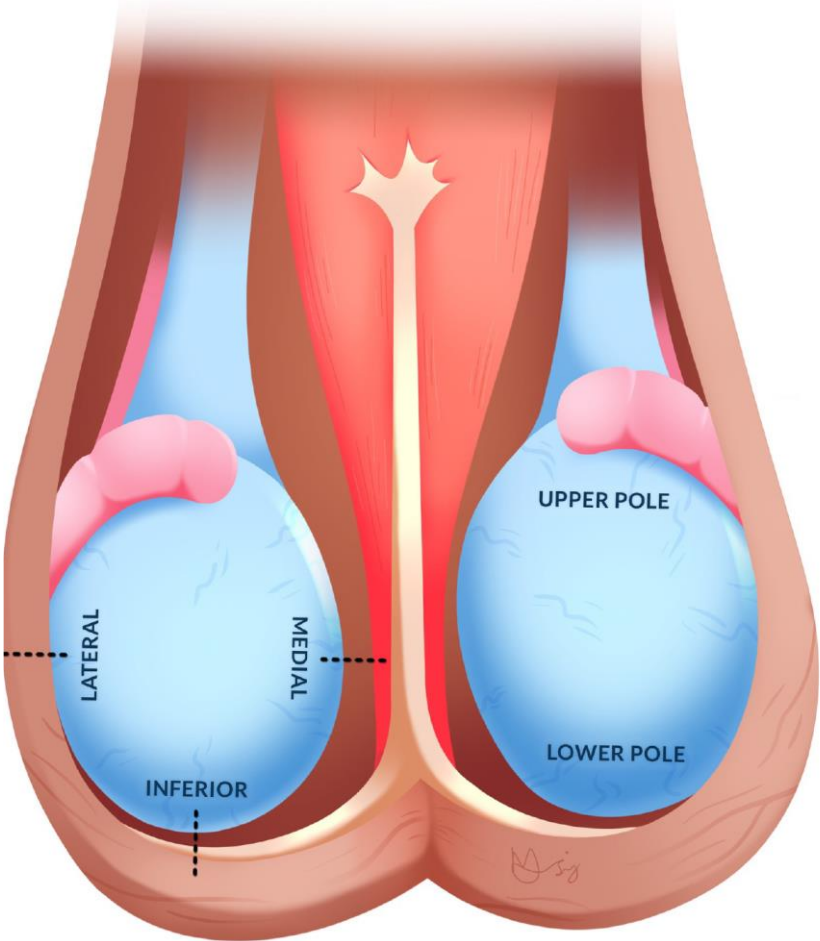

Normal testis

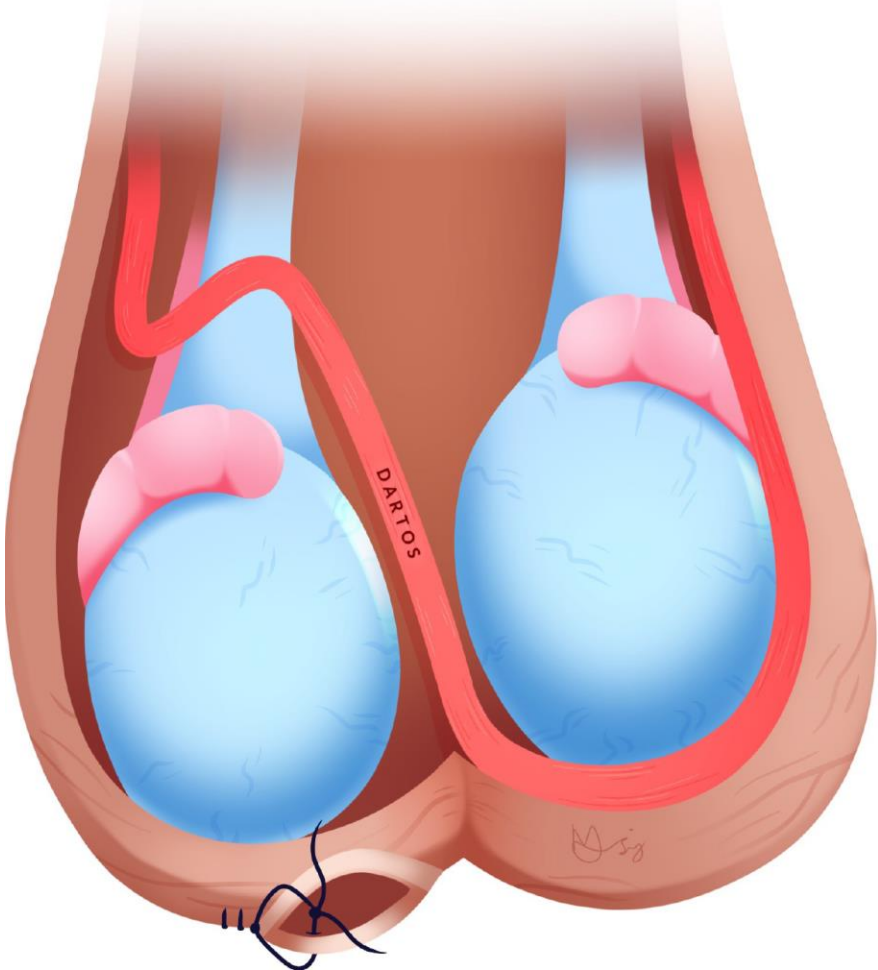

Bell clapper deformity

Clement et al, BJUI 2022. Concensus Best practice vid torsion of testicles

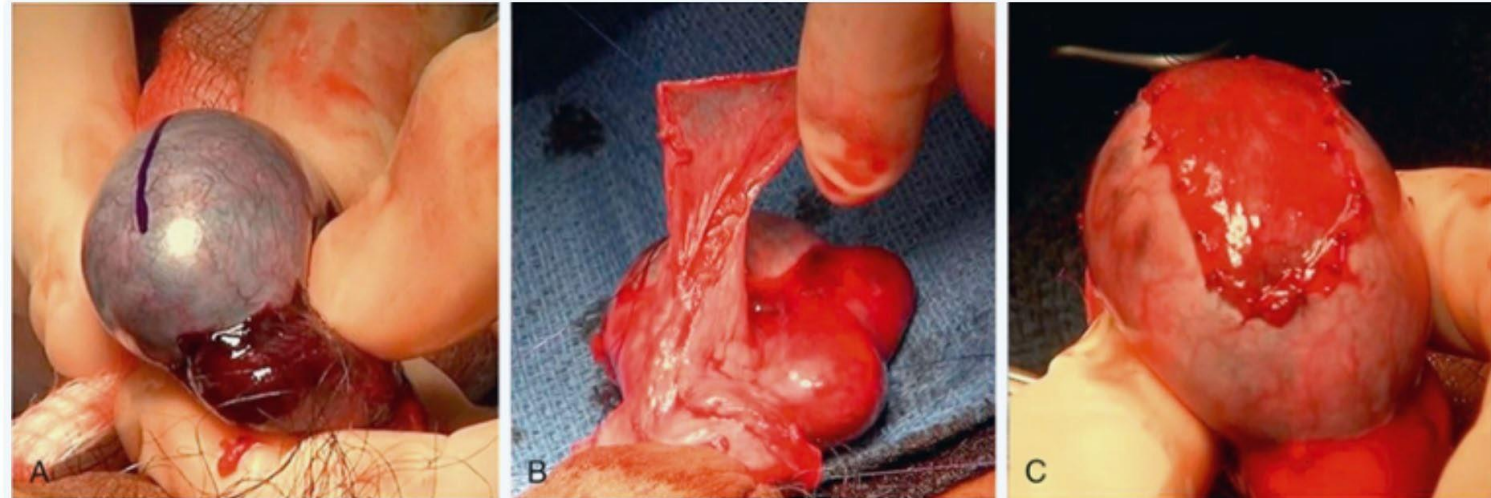
Trepunkts fixering

Dartos pouch, inga suturer i testikeln

Kirurgi fortsättning

- Vid bedömning av mycket högt tryck intratestikulärt/
kompartmentsyndrom
  - Vaskulariserad vaginalis-patch i tunika albuginea (REF: Figueroa et al J Urol 2012) → 55% räddade av 11 testiklar (av 28 utdömda testiklar)

Efter kirurgi

- Antal varv: 180-1080 grader = $\frac{1}{2}$ till 3 varv
  - Median på räddade testiklar = 1 varv = 360 grader
  - Median på orkidektomerade testiklar = 1,5 varv
- Orkidektomirisk efter detorkivering – 30-70% (stora studier)
  - < 12 h smärta: <10%
  - 12-24 h: 40%
  - >24 h : 75%
- Sen atrofisk efter operation och detorkivering
  - Testosteron, LH och FSH nivåer verkar inte påverkas negativt.
  - Autoantikroppar mot spermier bildas inte!! (REF: många studier, Campbell Walsh Wein 2020.

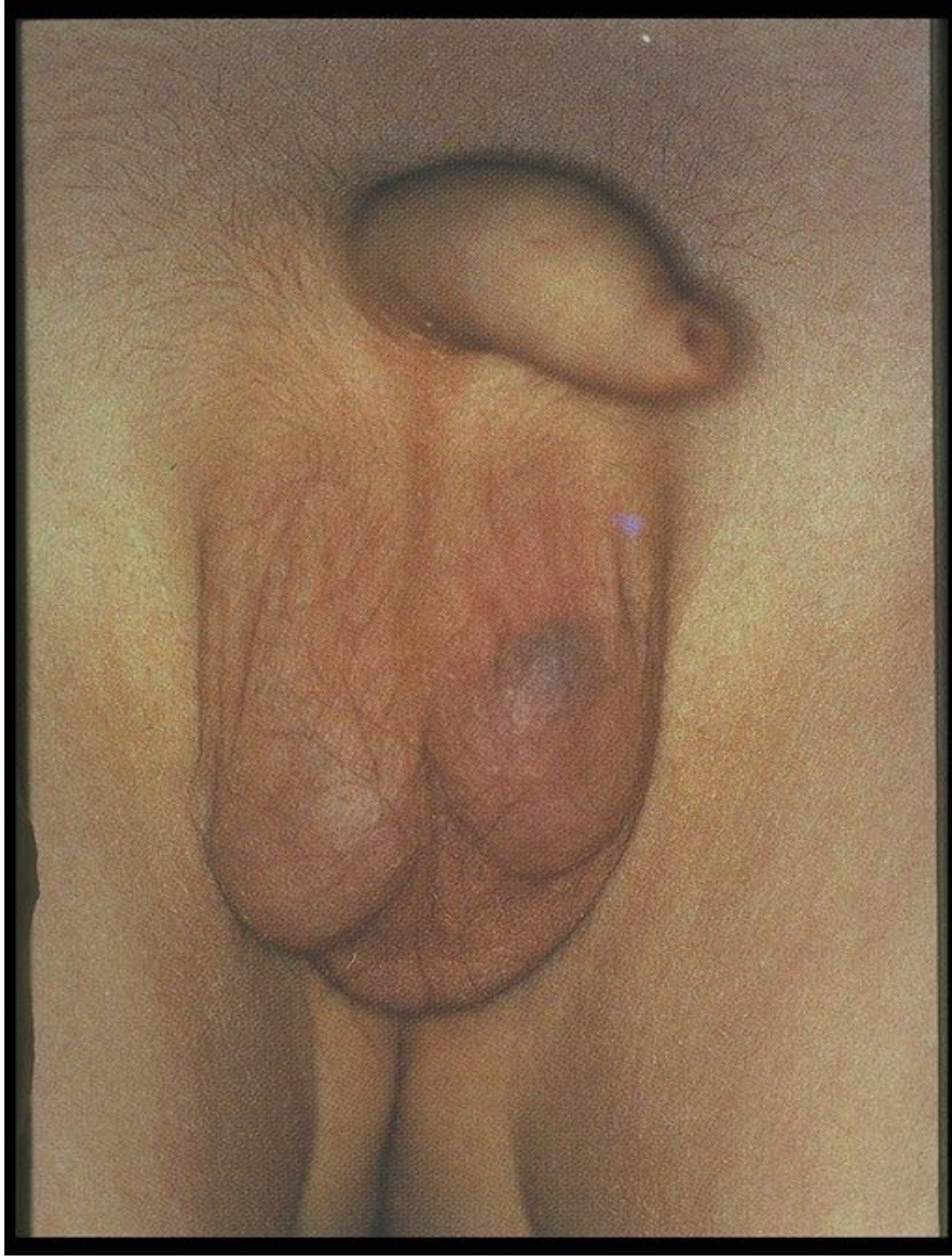
Skrotal exploration + Op för testistorsion

- Kort på testistorsion
- 6 min
- <https://www.internetmedicin.se/video-cat/urologi/>

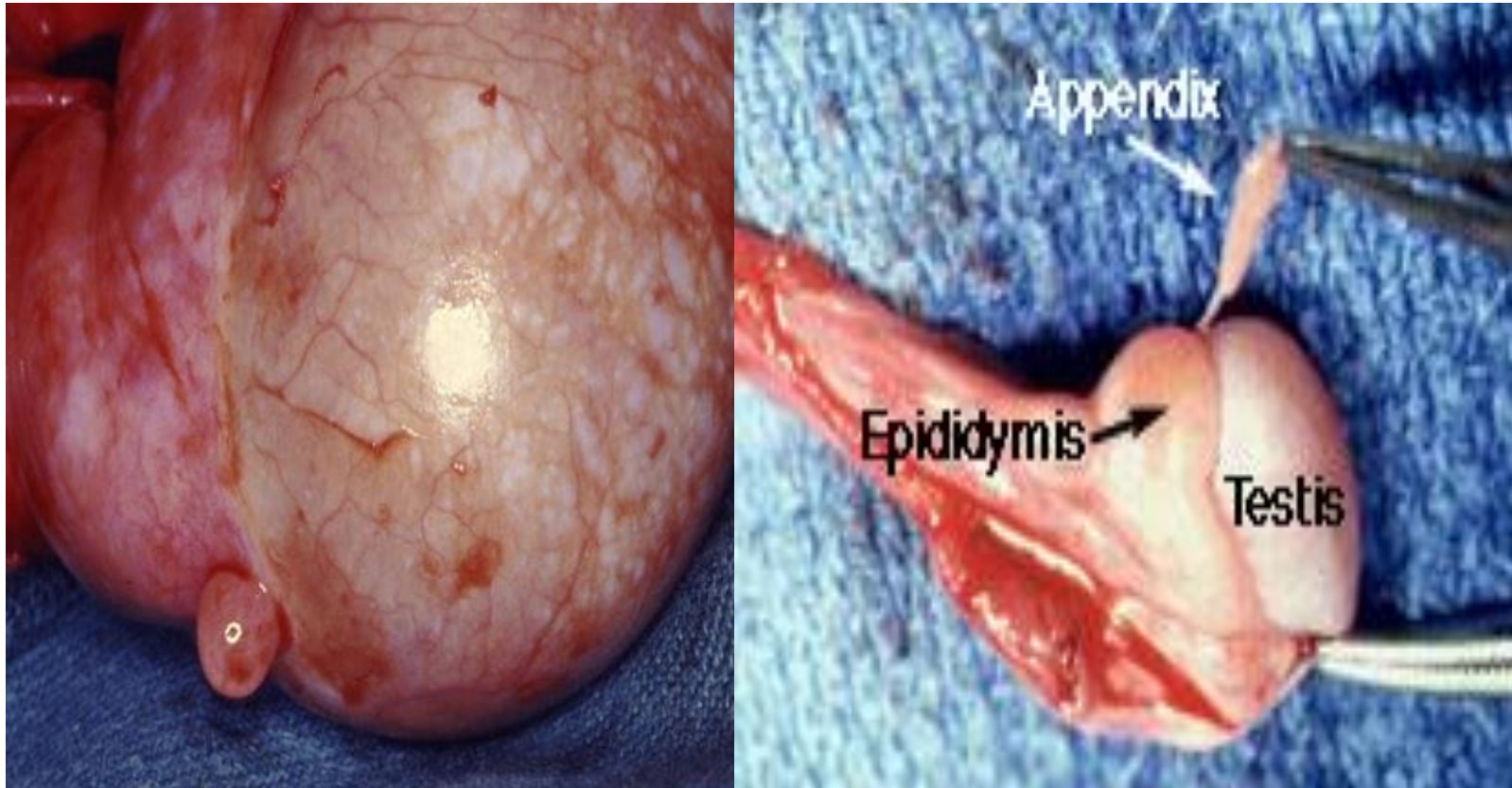
Akut Urologi

Diagnos?

Akut Skrotum - Testis appendix-torsion

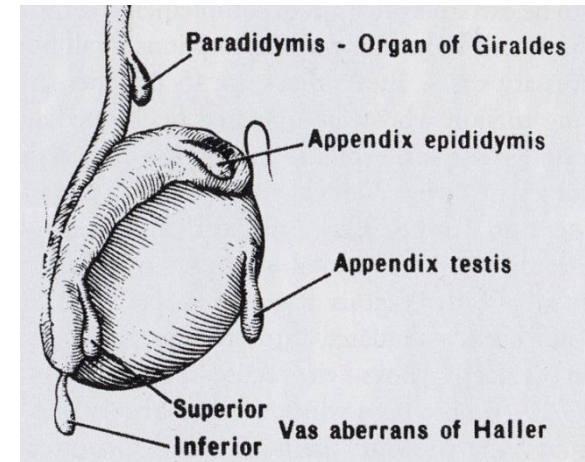

Torsion av appendix testikularis

- Appendix testikularis/epididymis
- Plötsligt smärta
- Oftast < 16 åå
- Palp: fast öm nodulus oftast kraniellt (=patognomont) + normal testikel

Behandling

- Bedöm som testistorsion vid osäkerhet!!
- **Handläggning av jouren**
- Ev ultraljud
- Ev (sällan) exploration med extirpation – botad!!
- Analgetika, kyla, vila, högläge och expektans – tar några dagar.
- **OBS!! Handlägg som testistorsion vid osäkerhet.**

Op morgagnys hydatid =
appendix testicularis (3 min)

- <https://www.internetmedicin.se/video-cat/urologi/>

Akut Urologi

Diagnos?

Akut epididymit

- Inflammation/infektion av bitestikeln
- Gradvis insättande smärta och symtom
- Feber, frossa, CRP, LPK, urinprov/odling
- Skrotal hyperemi, svullnad, lågt belägen
- UVI? Uretrit? Nyligen instrumenterad/opererad i/via uretra? KAD?
- Virus, urinvägspatogener, Klamydia, TB, Gonorre, icke infektiöst
- Första symtom på en testikelcancer ?? – uppföljning!

Epididymit

Behandling

- Sängläge
- Upplyftning av skrotum: suspensoir, dubbla kalsonger
- Smärtlindring: t ex NSAID
- Antibiotika: Doxyferm, Ciproxin, Amimox i **MINST 14 dagar**
- Kontrolleras till läkning – dvs ÅB.
- Överväg inläggning!

Akut Urologi

Diagnos?

Akut orkit

- Infektion/inflammation av testikeln
- DD: epididymit
- Oftast virus: Coxsackie, Echo, parvo-virus
- Samtidig parotit? Enterovirus?
- Ovanligt (?) idag – MPR vaccination
- 25-35% får atrofi av drabbad testikel – nedsatt fertilitet om bilateralt
- Högläge, suspensor, analgetika, uppföljning.

Akut Urologi

A close-up photograph of a skin lesion, likely a molluscum contagiosum. The lesion is a large, dome-shaped, reddish-pink nodule with a central umbilicated crater. The surrounding skin is dark brown and has fine hairs. The text "Diagnos och åtgärd?" is overlaid in yellow on the lesion.

Diagnos och åtgärd?

Akut penis

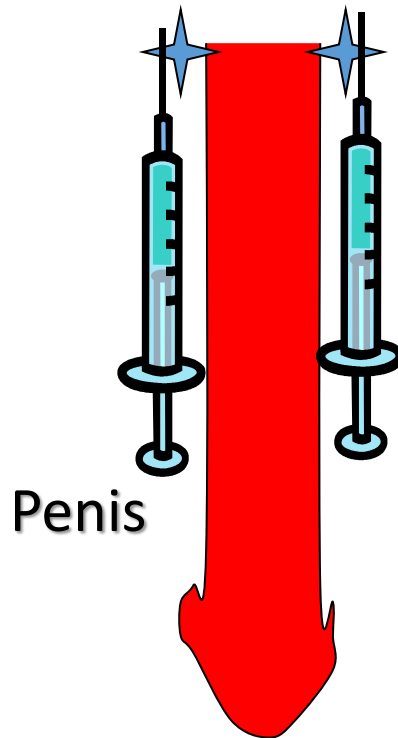
Akut Penis – Fimosis/Parafimosis

Hur bedövar man bäst en penis??

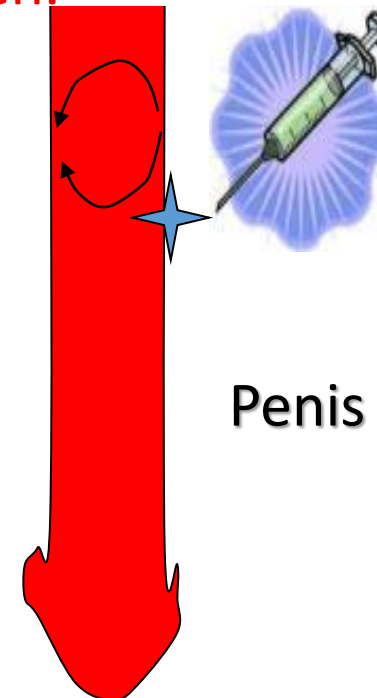

Metod 1.
Bilateralt om penisbasen.

**10 ml på var sida
eller 20 ml totalt!!**
Ex: Marcain 2,5
mg/mL **utan**
adrenalin

Metod 2.
Circumferentiellt nära
basen.

Fimosis/Parafimosis/Balanit

Parafimosis: Omedelbar reponering

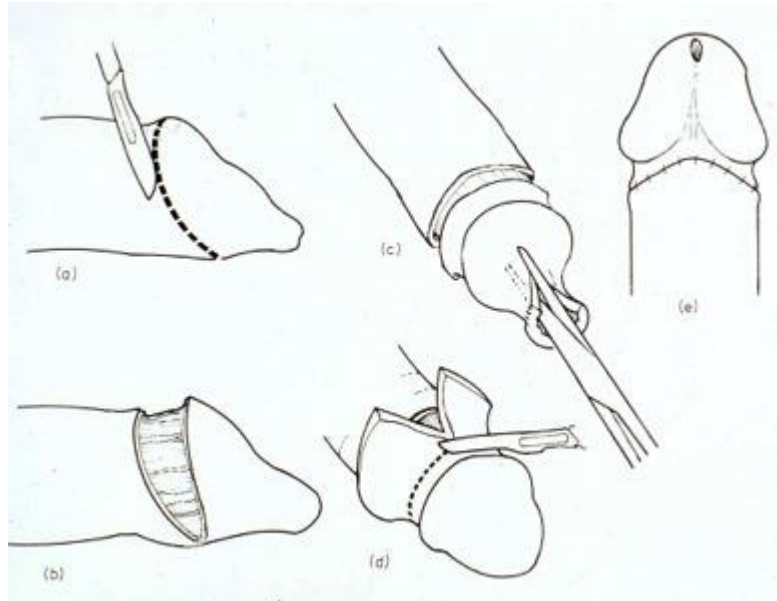
- Manuell kompression i 5-10 minuter – reponera!
- Dorsalsnitt i lokalbedövning el penisblockad

Fimosis + ev Balanit

- Håll rent och snyggt: sköljningar med vatten
- Öppna upp förhuden: Omskärelse eller dorsalklipp

Akut Penis – Dorsal klipp

Akut Penis – Parafimosis

Reponering av parafimosis:

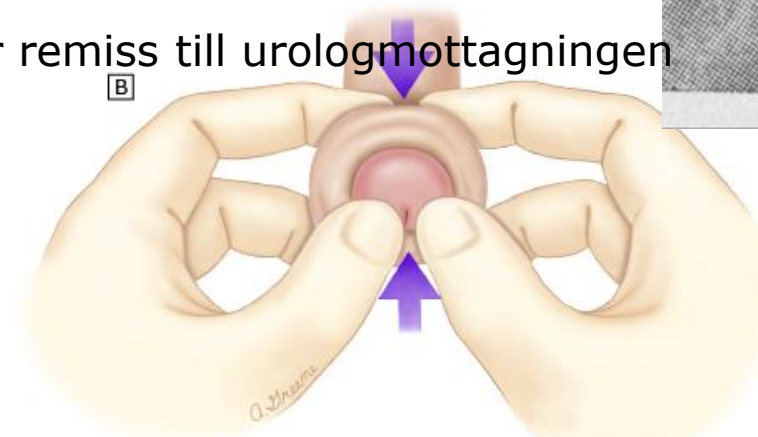
Xylocaingel

Ev penisblockad

Ev inj Oxycodone/Stesolid sc/iv

Kompression av ödem ev dorsalklipp

Uppföljning ev ytterligare op-åtgärd efter remiss till urologmottagningen

Akut Urologi

Diagnos och handläggning?

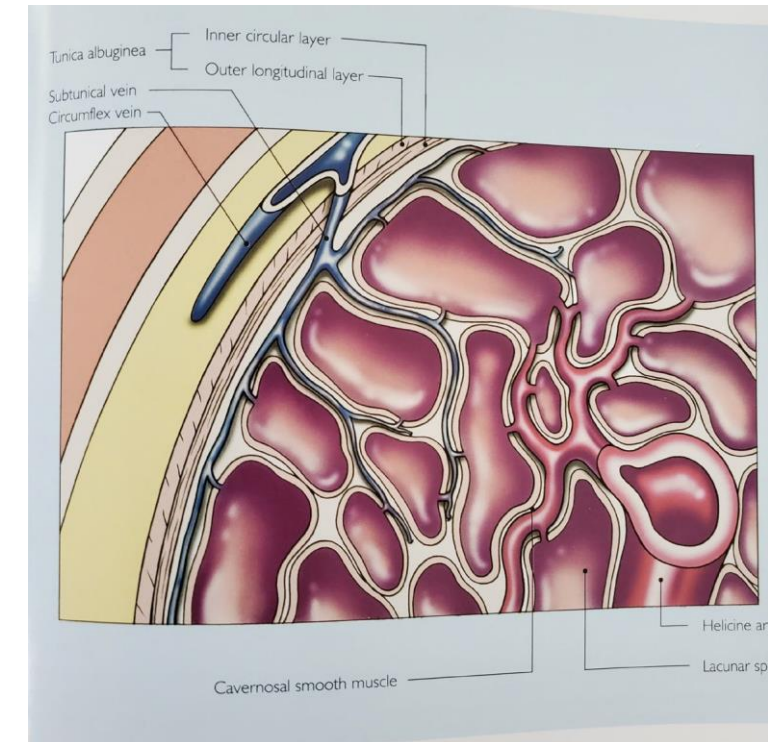
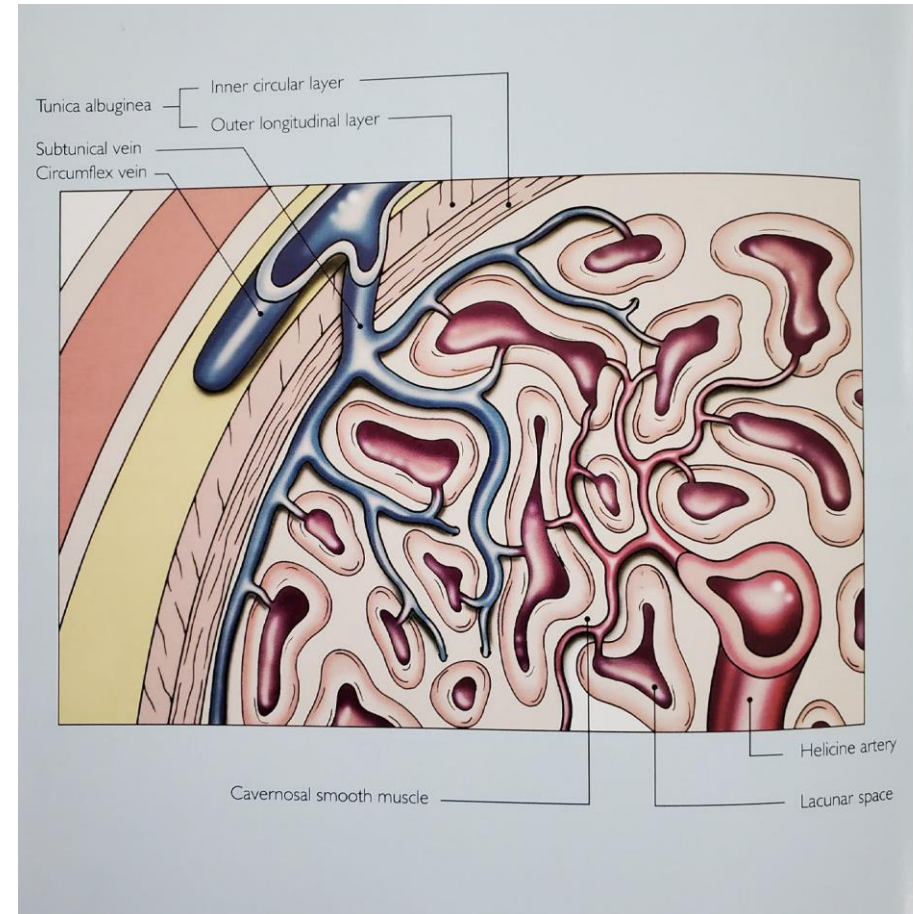
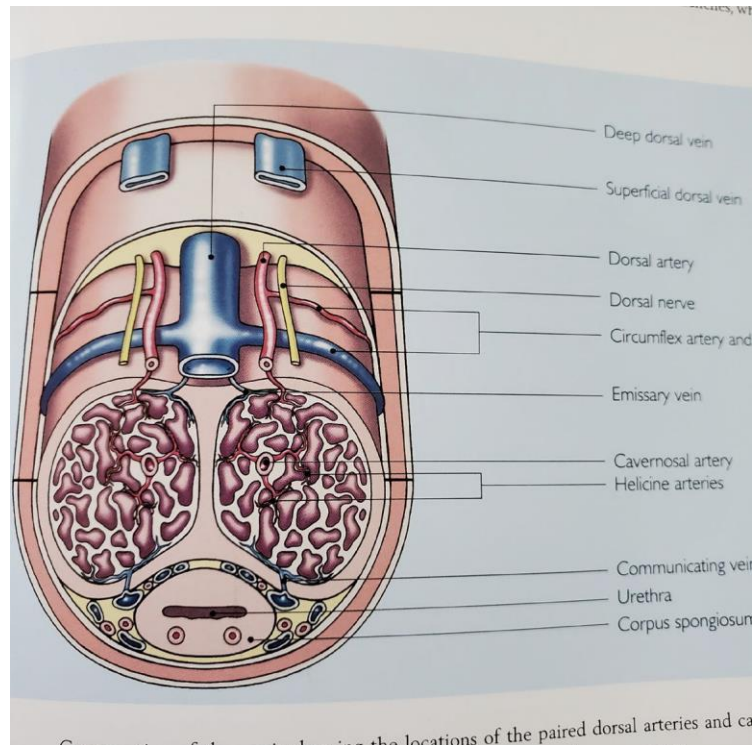

Definition och allmänt

- **Förlängd erektion**, ibland smärtsam, i mer än 4 timmar, oftast uppkommen utan sexuell aktivitet.
- **Priapism**, som ovan fast mer än 6 timmar.
- Vanligast mellan 20-50 (men alla åldrar representerade)

Erektionens fysiologi (REF: An Atlas of erectile dysfunction 2nd Ed, Roger Kirby 2004)

Definition och allmänt

Priapism

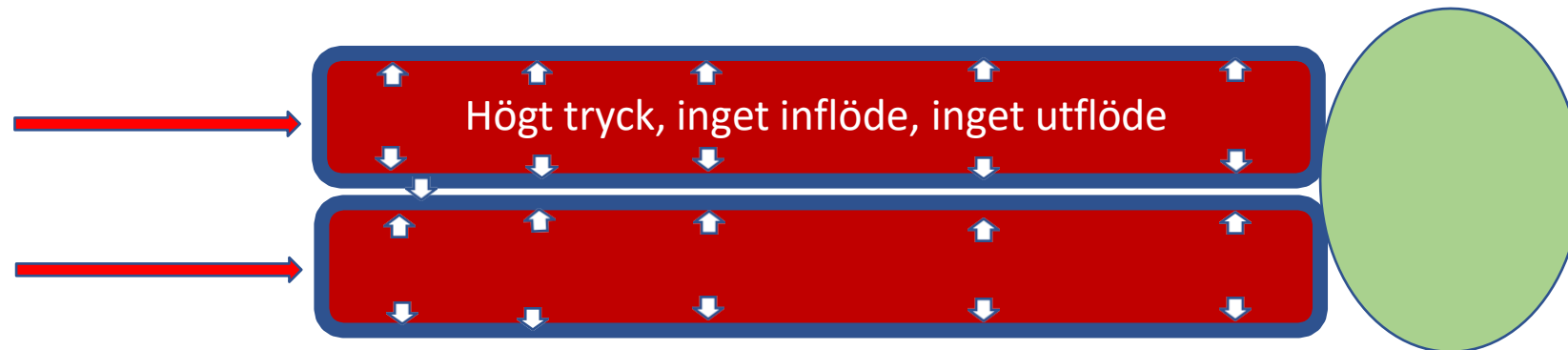
- fullständig eller partiell erektion som kvarstår mer än 4 timmar efter avslutat sexuell aktivitet eller orgasm.
- *Förlängd erektion >4 timmar, priapism >6 timmar*

Tre olika typer:

- A. Ischemisk priapism
- B. Icke ischemisk priapism
- C. Intermittent priapism

Ischemisk priapism

- Lågflödespriapism eller "veno-occlusive" priapism
- = syrebrist

- Jmf kompartmentsyndrom

Ischemisk priapism - Etiologi

- Idiopatiskt (vanligt) – 56%
- ED-medicinering (*vanligen förlängd erektion*)
- Alkohol och andra droger – 21%
- Trauma perinealt och mot penis – 12%

- Svarta dubbelt så hög risk som vita
- Sickle cell anemi: *livstidsrisk cirka 30-40%* – 11%
- Andra hematologiska sjukdomar (högt LPK)

Ischemisk priapism - patofysiologi

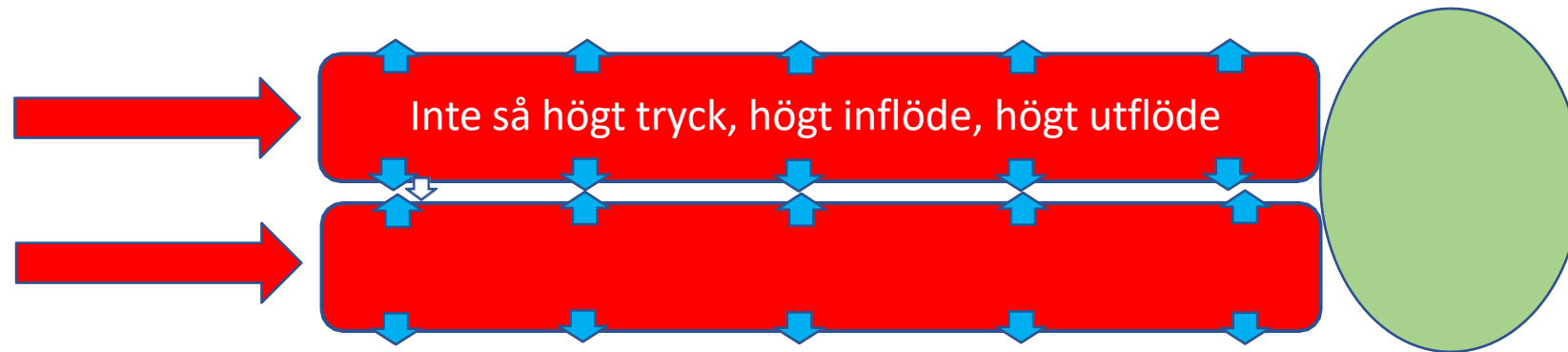
- Knappt eller inget arteriellt inflöde i corpora
- Hypoxi, hypercapni och metabol acidosis i corpora → fibros
- **6-8 timmar:** progressiv smärta
- **12 timmar:** progressiv corporalt interstitiellt ödem, endotel destruktions,
- **24 timmar:** trombocyttaggregation, Bevarad erektion över 90% om åtgärd innan
- **48 timmar:** glattmuskelcellnekros och fibroblast omvandling. Stor risk för ED i framtiden 90-100% (REF: Yucel Ö et al, Sex Med Rev 2018) .
- Veckor: uttalad fibrosutveckling och erektil dysfunktion.

Intermittent priapism

- Återkommande priapism/"**stuttering**" priapism
- "ischemisk" typ
- Typiskt är långa nattliga episoder av priapism
- Riskfaktorer
  - Sickle cell anemi: ofta livslångt, förvärrade besvär med åldern
  - Tidigare episoder av ischemisk priapism

Icke ischemisk priapism

- **Högflödespriapism/** arteriell priapism
- = ej syrebrist

Icke ischemisk priapism - patofysiologi

- Oreglerat arteriellt inflöde i penis
- Arterio-sinusoidal fistel orsakad av trauma

- Etiologin till skadan:
  - Perinealt trauma
  - Iatrogen "nål"-skada

- Icke sexuell partiell erektion
- Detta är **inte en akut sjukdom** som kräver akut handläggning.

Handläggning

Bestäm om den är ischemisk eller icke-ischemisk

- Anamnes och undersökning räcker ofta
- LAB:
  - Blodstatus, vita?
  - Blodgas, mörkt syrefattigt?
- Doppler ultraljud
  - Flöde i cavernösa artärer? (färgduplex)
- Penil arteriografi
  - Arteriocavernösa fistlar?
- MRT vid långvarig ischemisk priapism (viabilitet i glattmuskel)

Penila blodgasvärden

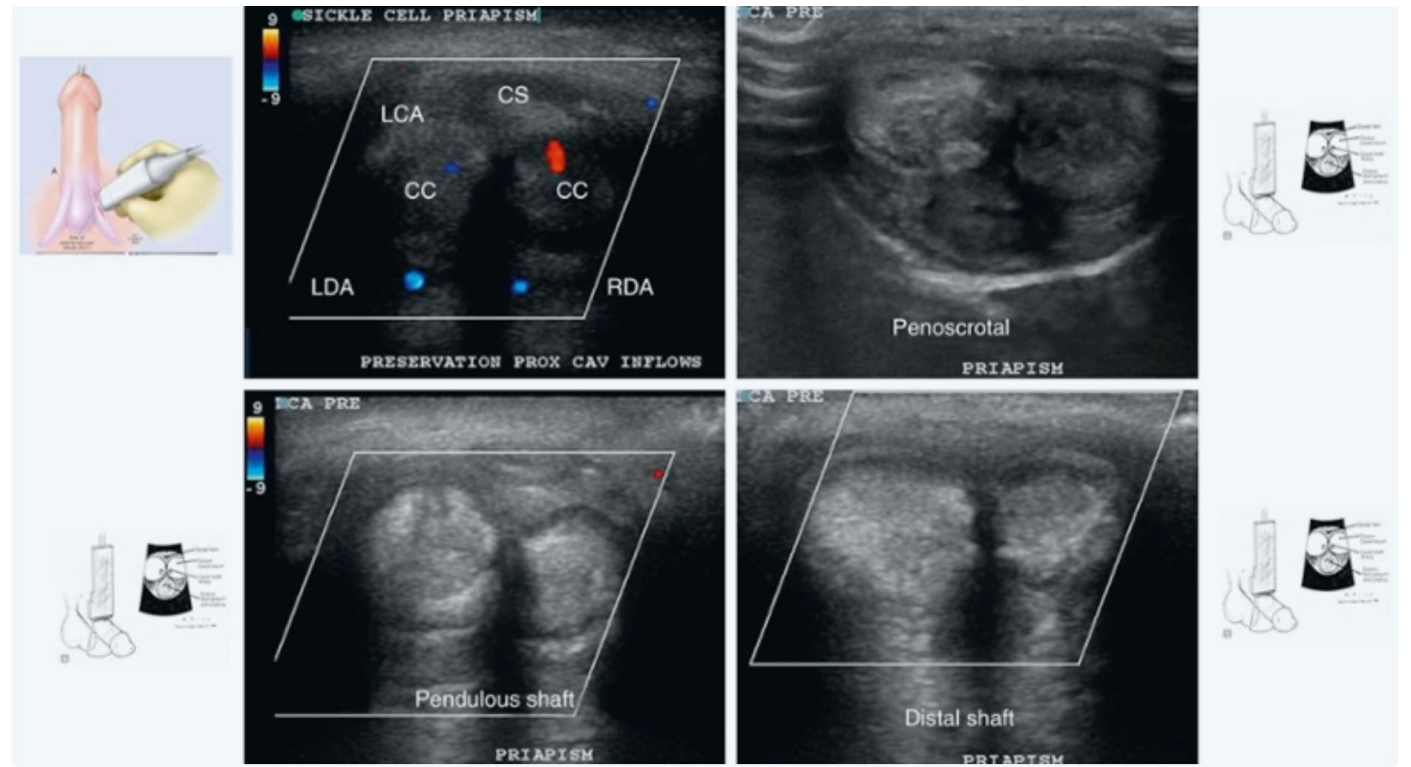
Table 2 – Typical Blood Gas Values

Source	PO ₂ (mm Hg)	PCO ₂ (mm Hg)	pH
Ischemic priapism (cavernous blood) ³	<30 (4,0kPa)	>60 (8,0kPa)	<7.25
Normal arterial blood (room air)	>90	<40	7.40
Normal mixed venous blood (room air)	40 (=5,3kPa)	50 (=6,7kPa)	7.35

REF: EAU guidelines 2020

UL doppler – Ischemisk priapism

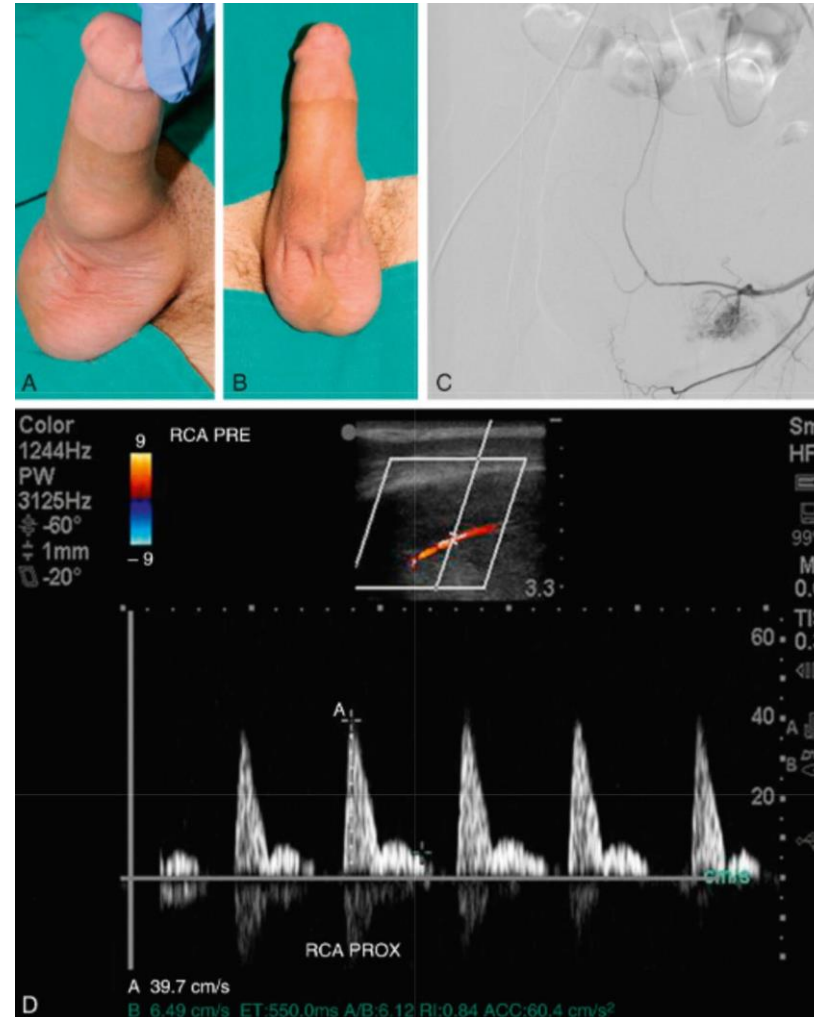
- REF: Campbell-Walsh Urology

UL doppler – icke ischemisk priapism

- REF: Campbell-Walsh Urology

Ischemisk versus icke ischemisk

Table 1. Key Findings in the Evaluation of Priapism

Finding	Ischemic Priapism	Nonischemic Priapism
Corpora cavernosa fully rigid	Vanligt	Sällan
Penile pain	Vanligt	Sällan
Abnormal cavernous blood gases	Vanligt	Sällan
Blood abnormalities and hematologic malignancy	Ibland	Sällan
Recent intracavernous vasoactive drug injections	Ibland	Sällan
Chronic, well-tolerated tumescence without full rigidity	Sällan	Vanligt
Perineal trauma	Sällan	Vanligt

U Usually present; **S** Sometimes present; **O** Seldom present

Behandling av ischemisk priapism

- Akut blodtömning (aspiration) och sköljning (irrigation)
  - "Köper tid", botar 30-40%
  - Skall göras tills klarrött blod i returerna
  - Bäst effekt om NaCl sköljning med 10 gradigt (REF: Ateyah et al J Sex Med 2005)
  - Om innan 24 h → 90-100% icke ED.
- Springa i trappor, "köldpack", ejakulation, kalla bad etc har MYCKET LÅG EVIDENSGRAD. Kan också förvärra en Sickle Cell orsakad priapism.

Priapism – penis-aspiration och sköljning

1. Penisblockad, dorsalt eller cirkumferentiellt
2. Grov nål/venflon och 5-10-20 ml spruta
3. Tömning/spolning av penis med koksalt, gärna kallt.
4. Görs tills blodet klarnat upp ordentligt.
5. Komprimera penis utifrån och in.
6. Nålen skall sitta mot basen på penis (kl 3 alt 9, AUA/Campbell) alternativt genom glans in i corpora (EAU).
7. Avsluta med kärllkontraherande medel.

Priapism - sympatomimetika

- Injektion av sympatomimetika (58% bot)
  - Tillsammans med aspiration och sköljning botas 70-80% (REF: Montague J Urol 2003)
  - **Adrenalin: effekt 81%**
    - 0,1 mg/ml, 0,5 ml intracavernöst (OBS! kolla hjärta och blodtryck)
  - Rekommenderat i AUA guidelines: **Fenylefrinklorid (apotekstillverkat): effekt 65%** (fördel= alfa1 selektiv)
    - 0,1 mg/ml, 2 ml var 3-5 minut under 1 timme (max 1 mg totalt)
  - **Efedrin 50 mg/ml**
    - Rekommendation: små doser ofta som ovan
- OBS! kontrollera blodtryck, puls och hjärta och allmäntillstånd.
- Biverkningar: Huvudvärk, yrsel, hypertoni, reflexbradykardi, tachycardi, andra hjärtarrytmier, (*hjärnblödning/subarach. extremt ovanligt*)

Är priapismen behandlad?

- Försvårande faktorer
  - Penisödem
  - Eccyloser
  - Partiella erektioner

Kontrollera

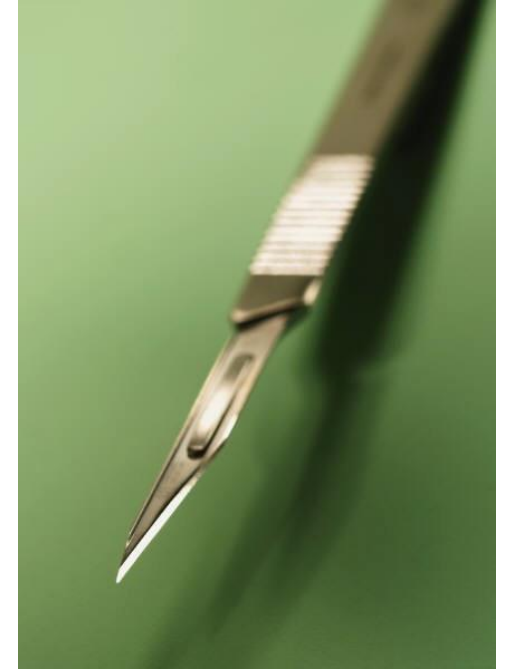
- Penisblodgas
- UL färgdoppler - blodflöden

Fungerar orala sympatikomimetika?

- Ja, men inte i akutläget!
- Alternativ
  - Fenylpropanolamin (Rinexin®)
  - Terbutalin (Bricanyl®)
- Fungerar bäst vid återkommande ("stuttering" priapism) – regelbunden dosering till kvällen

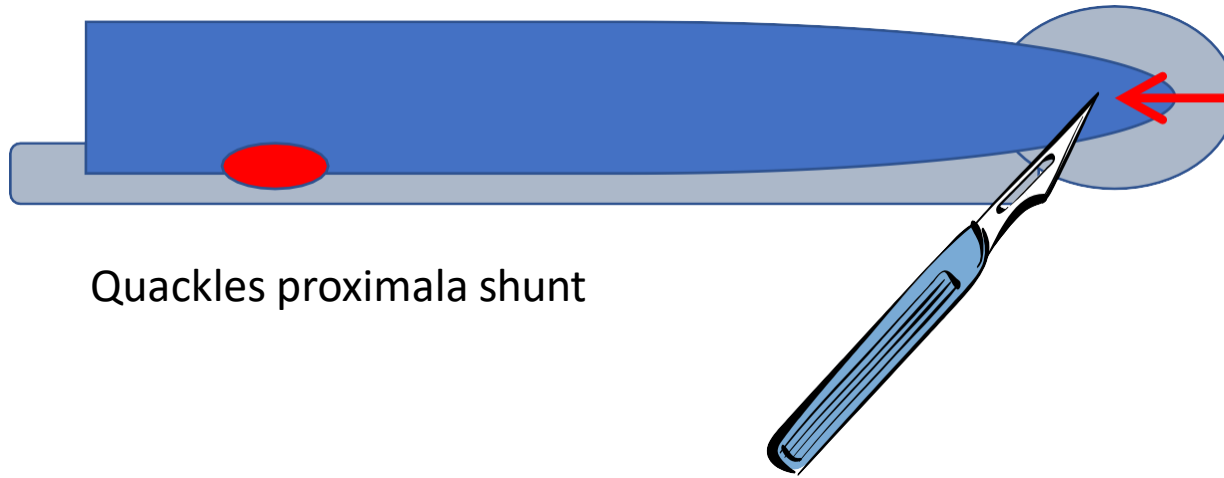
Andrahandsbehandling - KIRURGI

- Shuntar av olika slag: success rate: 70-80%
- 1: Corporoglandulär shunt
  - Winter: Nål genom glans in i cavernosum
  - Ebbehøj: skalpel på samma ställe
  - Al-Ghorab: excision av albuginea distalt
    - Om längre än 48 h kombinera med Hegardilatator nr7!!
- 2: NYHET: **Penoscrotal dekompression (se artikel nedan)**
- 3: Proximala shuntar
  - Quackels shunt: cavernosum-spongiosum
  - Grayhack shunt: corpus-saphena magna
- 4: **Penisimplantat** om inget annat hjälper (vid ischemi >36 timmar)

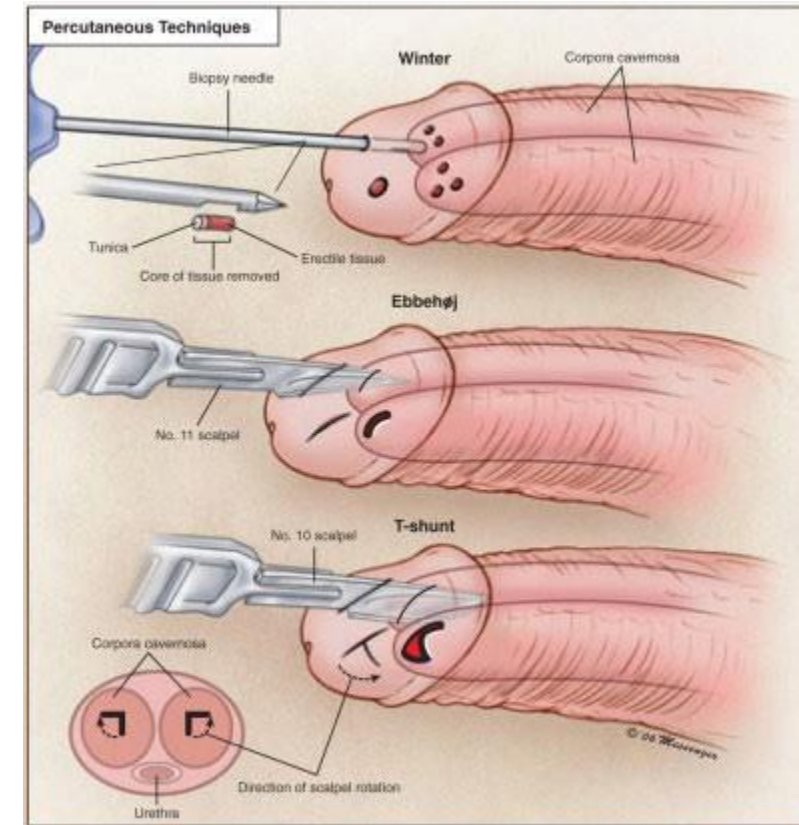
Priapism - kirurgi

Quackles proximala shunt

Ebbehøj shunt och Al-Ghorab

Winter shunt

Favourable multi-institutional experience with penoscrotal decompression for prolonged ischaemic priapism

Baumgarten et al

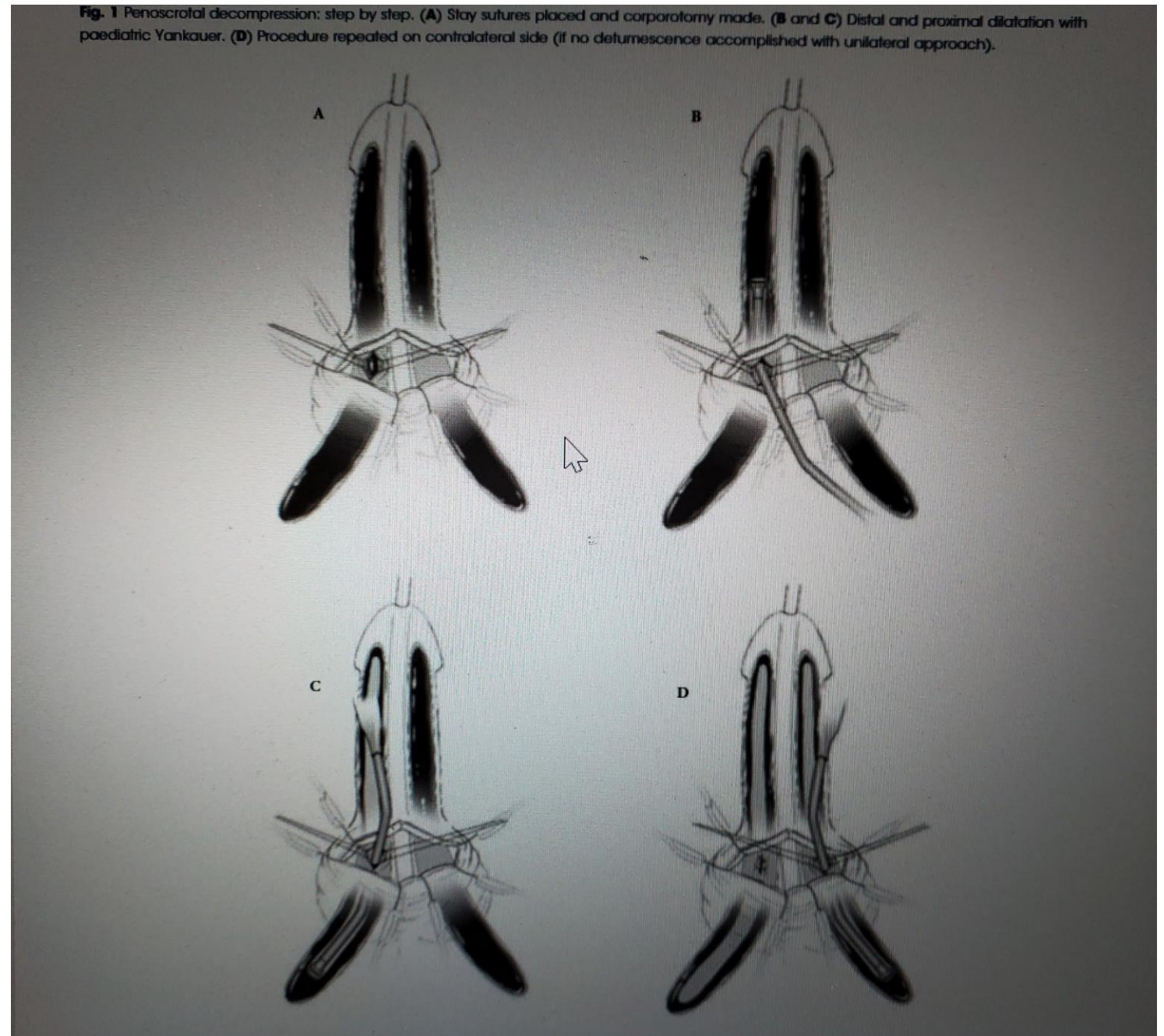
BJU Int 2020

Metod

- Retrospektiv journalgenomgång
- 2017-2020
- "Multicenter"
- Klinik och blodgas

Penoscrotal dekompression

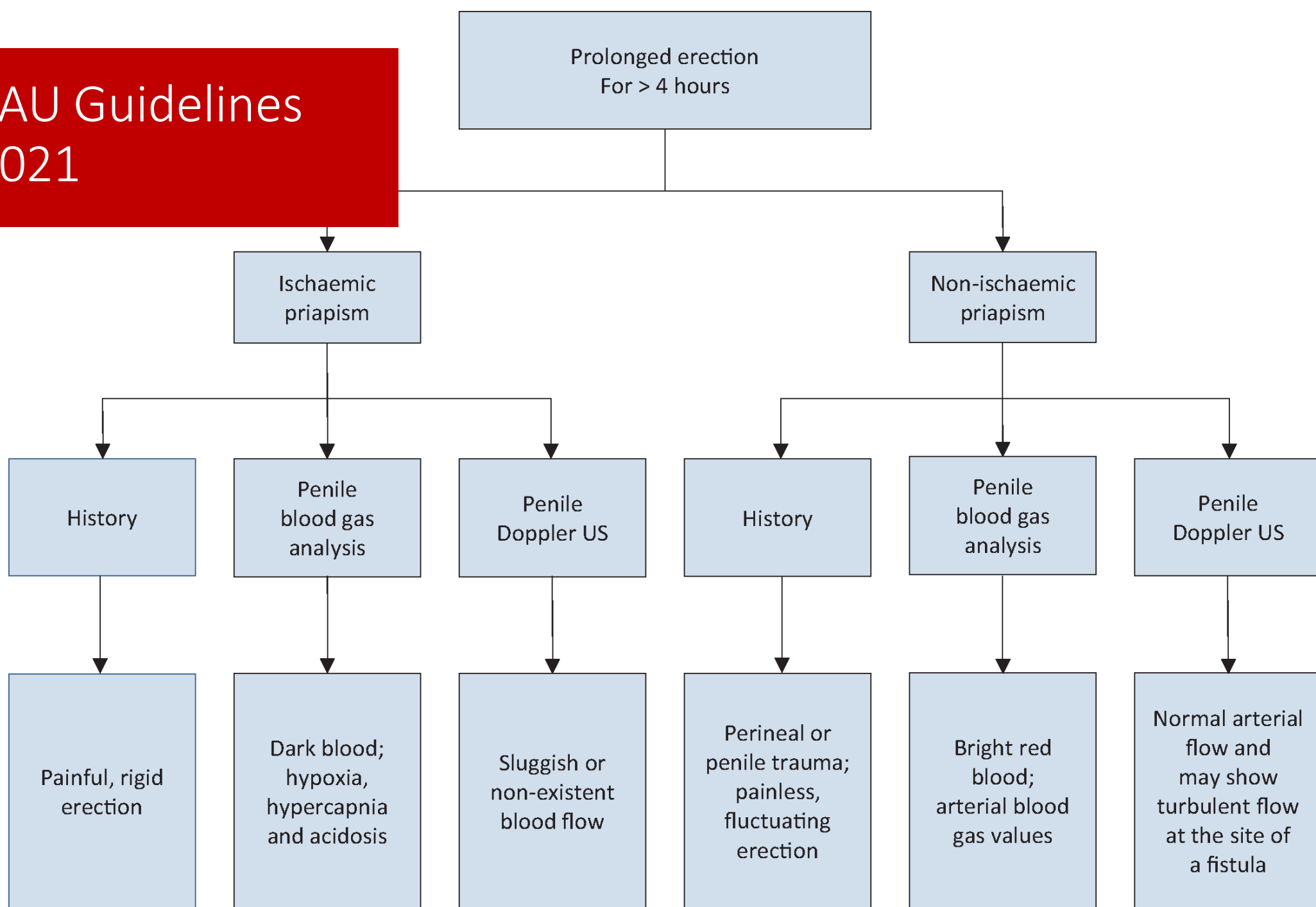
1. Penoscrotal incision
2. Corpora framdissekeras
3. Längsgående snitt mellan hållsuturer på 2 cm (corporotomi)
4. Barnsug distalt respektive proximalt tillsammans med manuell kompression för att få ut så mycket blod som möjligt
5. Sköljning med "kopiösa" mängder NaCl.
6. Efter detumescence: slut/suturera corporotomin.
7. Skriv ut pat dag 0 eller 1.
8. Heparin 5000E el likn i 5 dgr förbättrar ytterligare resultatet.

Resultat

- 25 patienter 27 procedurer
- I medel 71 timmar priapism
- Åtgärder under denna tid: spolning, sympatomimetika, corporoglandulära shuntar
- 10 st unilaterala därefter 15 st bilaterala penoscrotala dekompressioner, 2 patienter implantat
- Av 15 bilaterala 0% återfall, 60% bevarad potens och 40% nedsatt potens.

EAU Guidelines 2021

EAU guidelines 2021 Ischemisk

Initial conservative measures

- Local anaesthesia of the penis
- Insert wide bore butterfly (16-18 G) through the glans into the corpora cavernosa
- Aspirate cavernosal blood until bright red arterial blood is obtained

Cavernosal irrigation

- Irrigate with 0.90% w/v saline solution

Intracavernosal therapy

- Inject intracavernosal adrenoceptor agonist
- Current first-line therapy is phenylephrine* with aliquots of 200 µg being injected every 3-5 minutes until detumescence is achieved (maximum dose of phenylephrine is 1mg within 1 hour) *

Surgical therapy

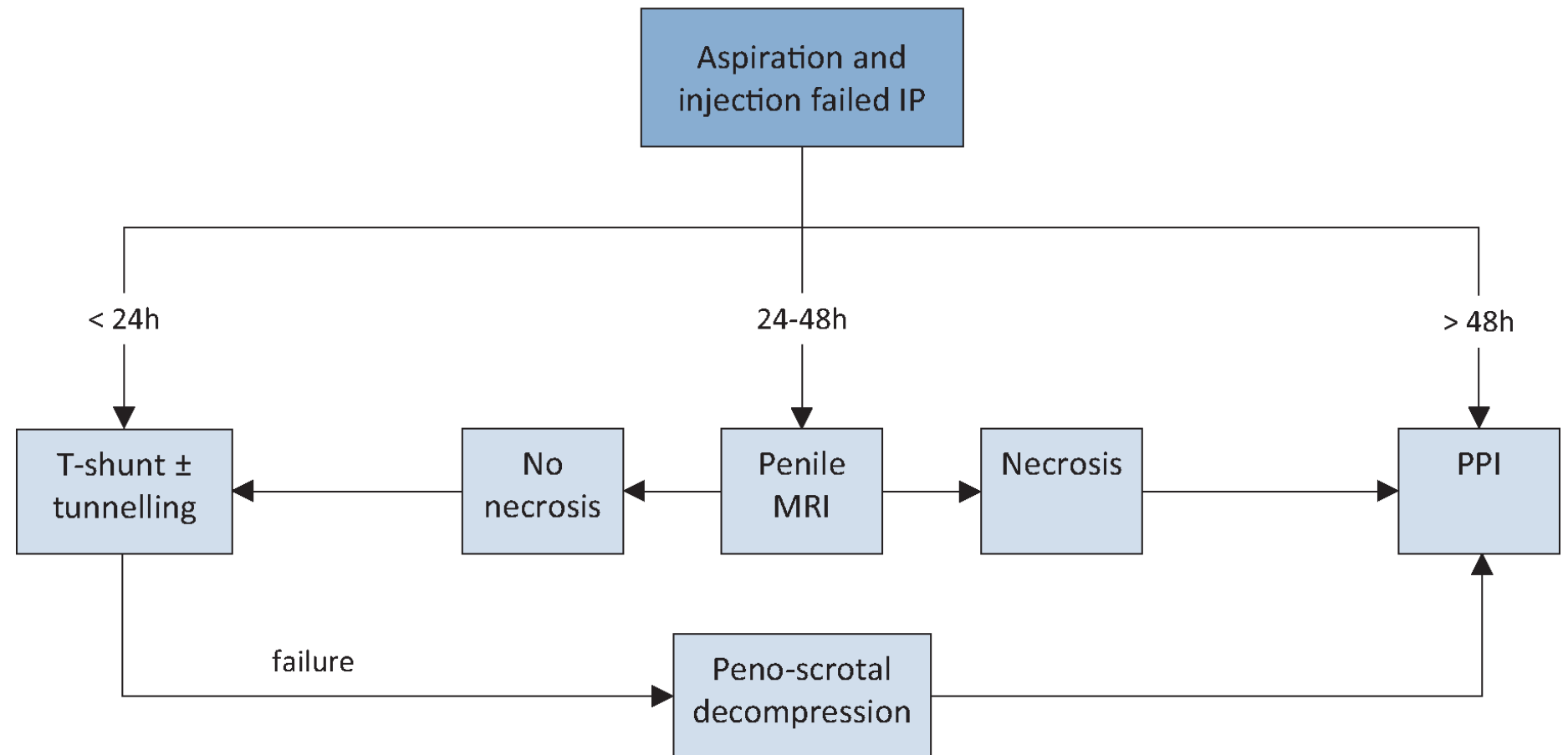
- Surgical shunting
- Consider primary penile implantation if priapism has been present for more than 48 hours

EAU guidelines 2021

- Ischemisk

Figure: Algorithm on surgical management of priapism

Högflödespriapism - behandlingsalternativ

- Räknas INTE som en akut sjukdom
- Aspiration → underlättar diagnos
- Observation/expektans
  - Spontan förbättring/bot i mer än 62%
- Perineal kompression (ffa barn)
- Antiandrogen på vuxna (ej barn)
- Andrahandsalternativ endast i samråd med patienten:
  - MikroEmbolisering: success 78%, ED därefter 40%
  - Sistahandsalternativ: Kirurgi: penisexploration med ligering av fistel. Mycket hög risk för ED.

Återkommande priapism - behandlingsalternativ

- Vid behov handläggning som vid ischemisk priapism
- Alternativt Självinjektion av sympatomimetika

- Orala alfastimulerare, ex fenylpropanolamin
- Daglig lågdos PDE5, ex sildenafil/tadalafil
- Daglig 5-alfareduktashämmare, ex finasterid
- Daglig ketoconazole/prednisolon
- Baclofen, digoxin, alfaagonist, gabapentin har prövats

- Antiandrogener, ex bicalutamid eller Androcur.
- GnRH analoger (medicinsk kastrering)

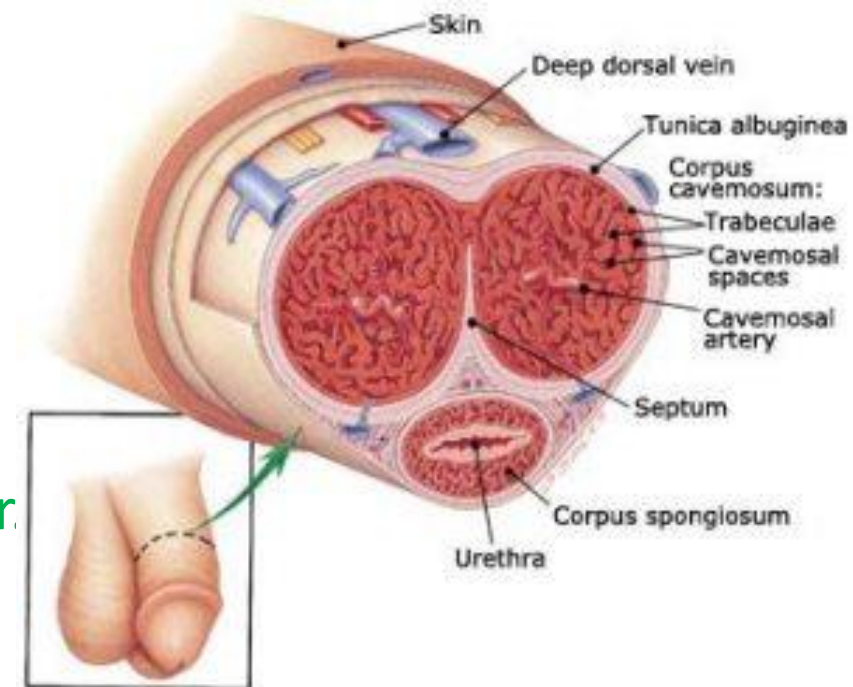
Akut Urologi

Diagnos?

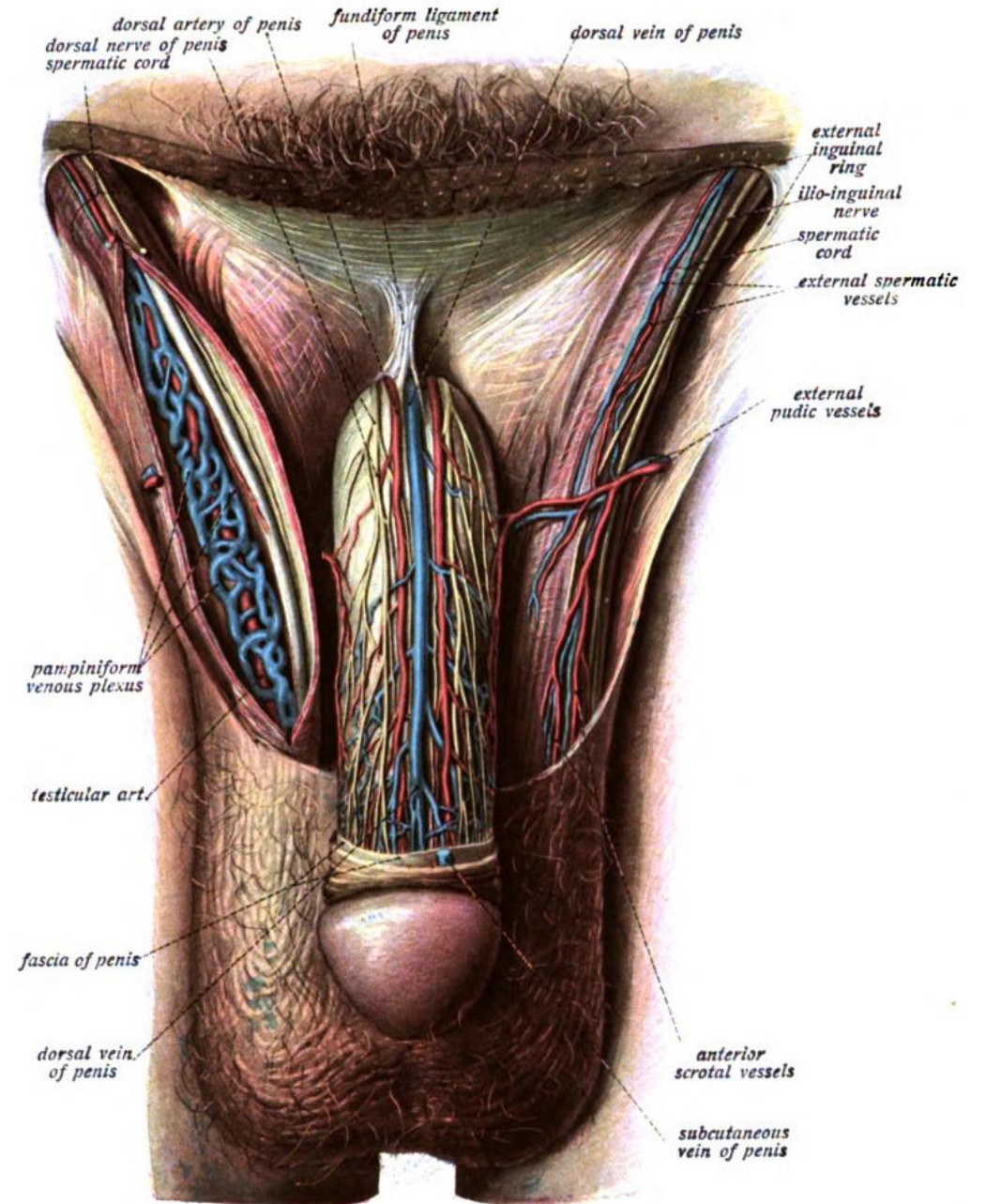

Penisfraktur

- **Definition:** Under erektion böjs penis så att svällkroppen brister. Kvinnan i dominant position.
- **Klinik:** "Knakande ljud", omedelbar detumescens, subkutant penilt hematom
- **DD:** "Ingen" (se nästa sida)
- **Utredning:** Ev Ultraljud för att lokalisera skadan
- **Handläggning: Operationsanmälan.** Kontakta urologjouren. Dåligt resultat om konservativ. Bör opereras snarast möjligt. HUR?
- **Degloving eller rakt på skadan? Grov resorberbar sutur.**
  - Vid blod i meatus: uretraskada (20%)?? Sätt gärna SPK!
  - Uretraskada, suturera m ex 40 monocryl över en KAD

Differentialdiagnos?

Akut Urologi

Diagnos?

Urinretention

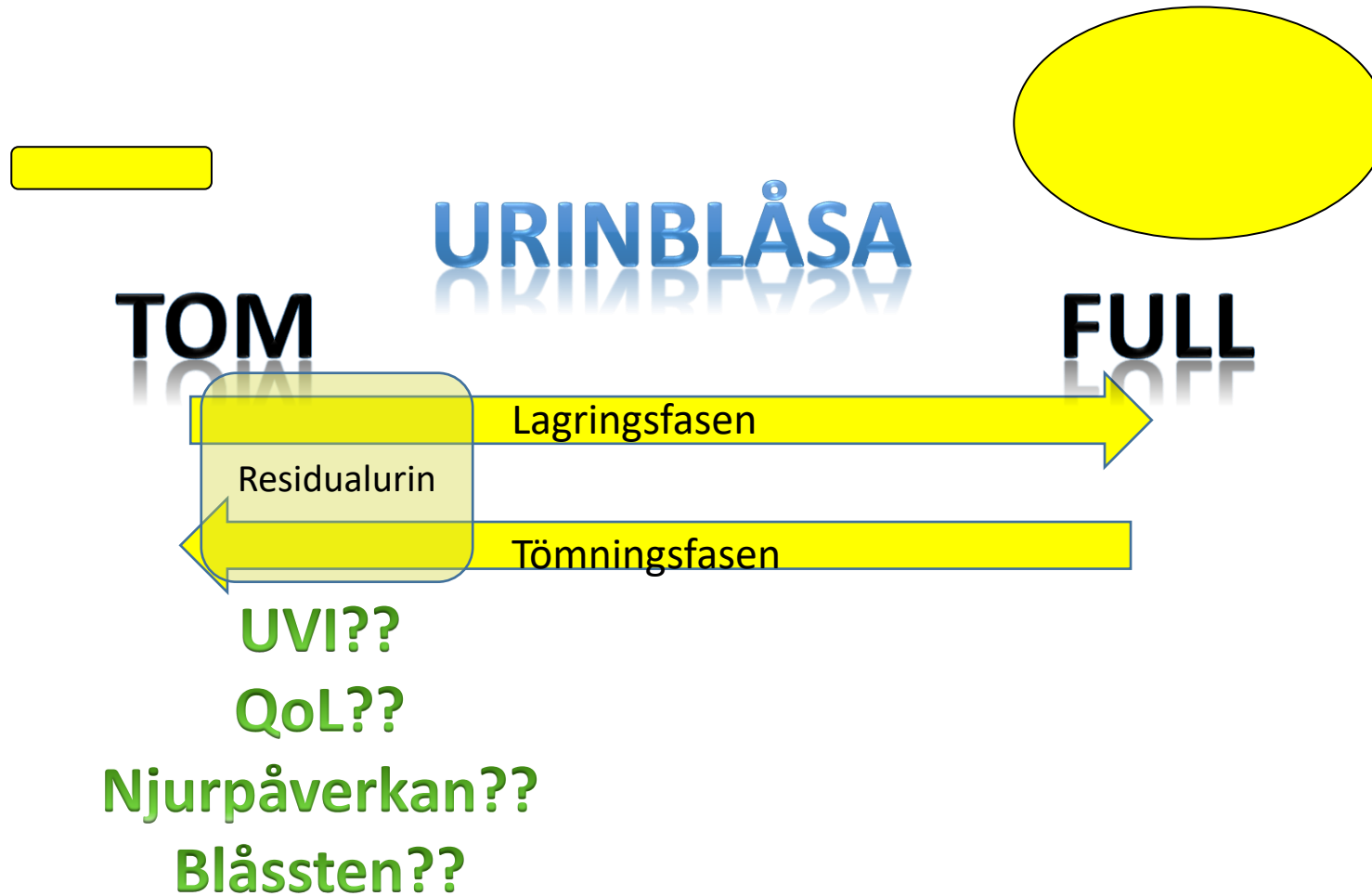
Akut versus kronisk

Urinretention – på akuten

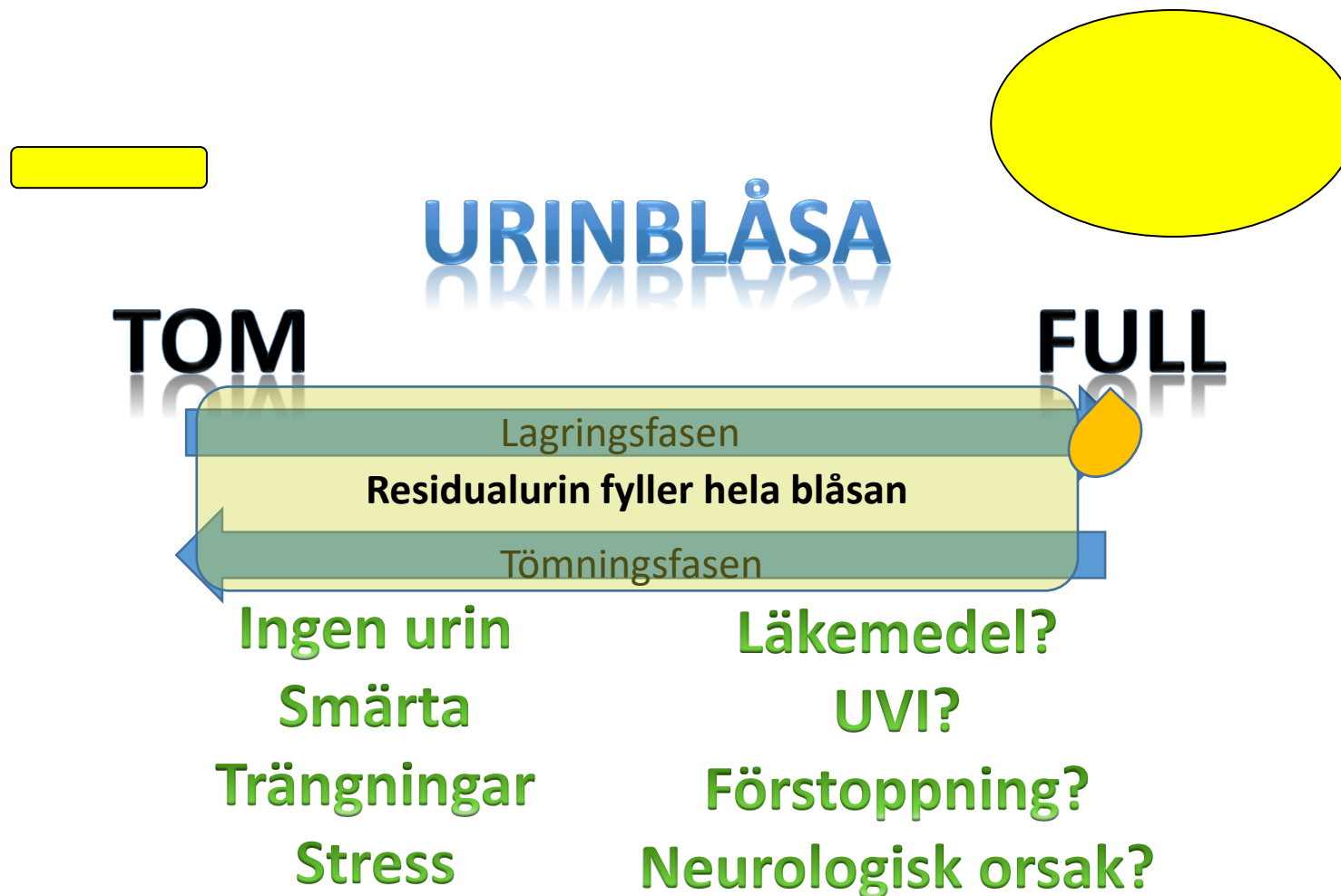

Urinretention

- Oförmåga/svårigheter att tömma urinblåsan

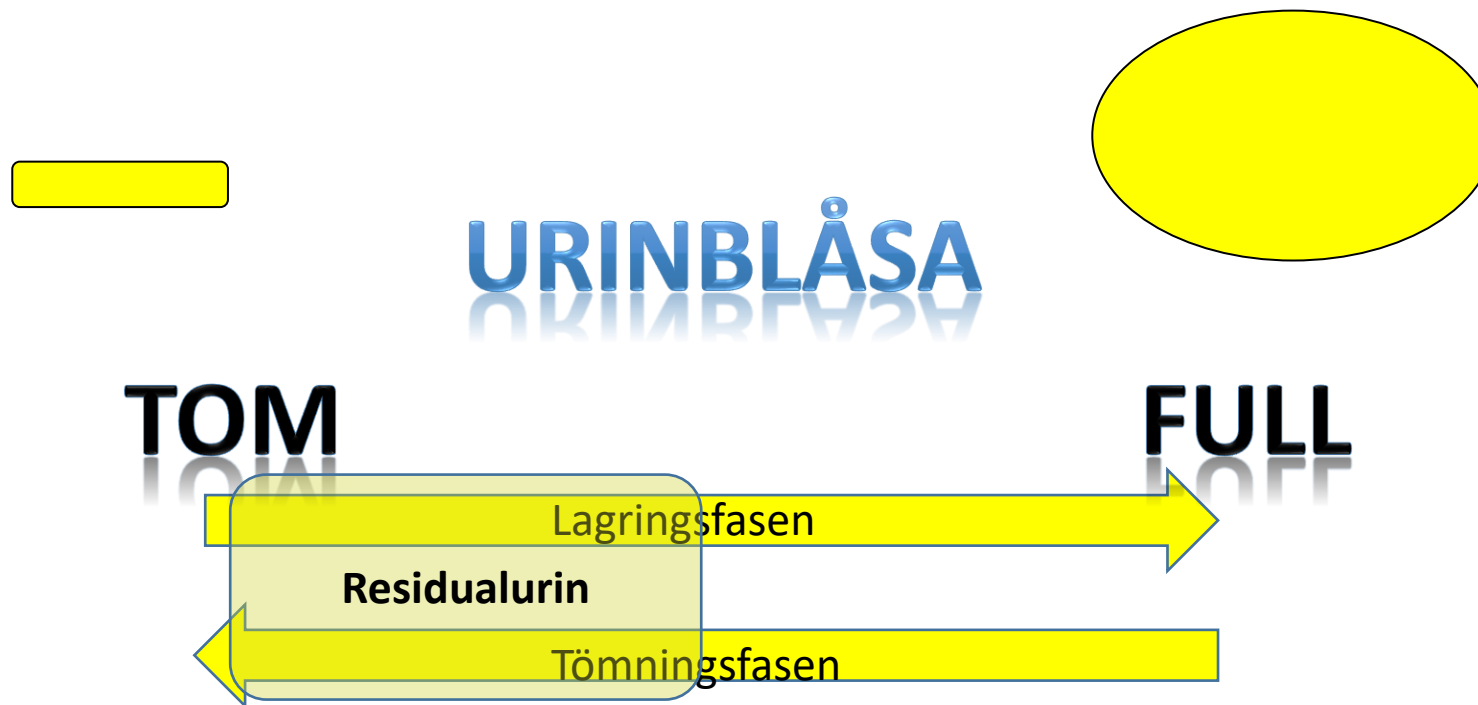
Akut urinretention

Kronisk Urinretention 1

Kronisk Urinretention 2

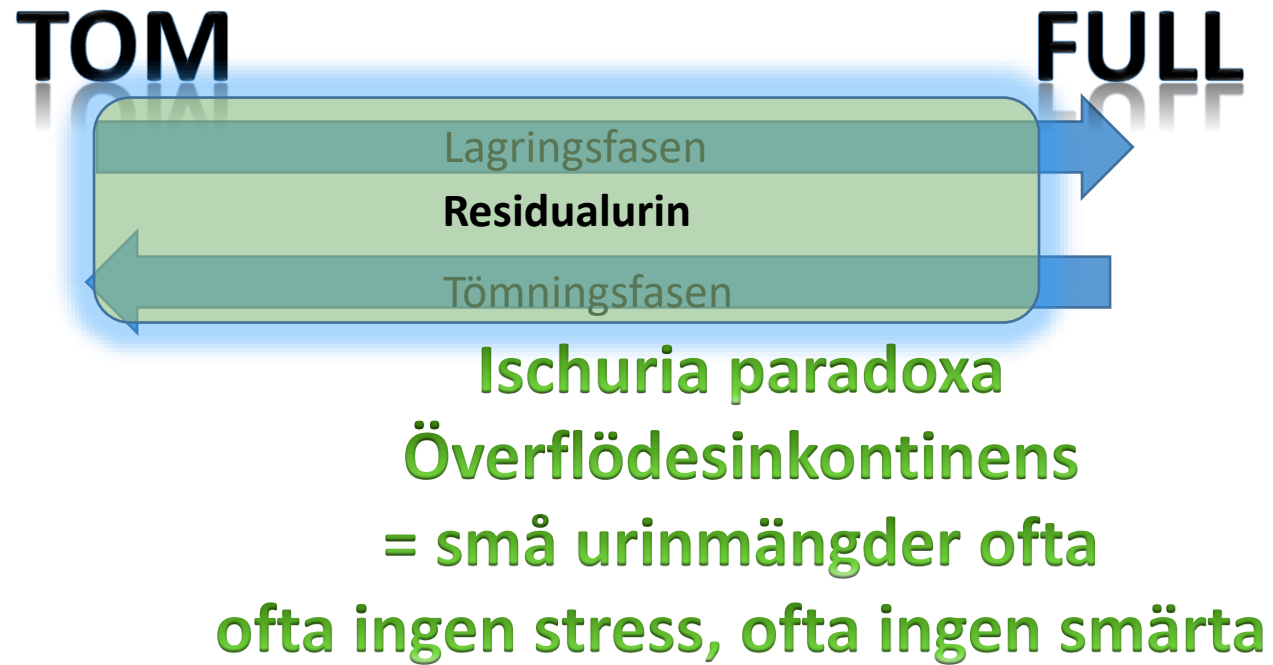

Kronisk Urinretention 3

Kronisk Urinretention 4

Åtgärder

- Sätt kateter!!
  - Uretral eller suprapubisk
  - Behöver **inte** tömmas i portioner
- Kontrollera njurfunktionen: krea, k
- Bedöm **svårighetsgraden** av stoppet
  - Akut vs kronisk?
  - Njurpåverkan eller ej?
  - Stor eller liten resurinmängd?
  - Andra sjukdomar?

Handläggning

- Tömning kan ske utan avbrott!!
- Palpera prostata, PSA falsk förhöjt vid akuttillfället
- Enkelt neurologstatus

- Vid större retention och njurpåverkan:
  - → **POLYURISK FAS** = ofta 4-10 Liter per dag som normaliseras inom en vecka. Övervakning!!

Tips vid katetersättning

- Mycket gel (2-3 st)
- Spruta ev gel genom katetern så att det kommer längst fram ur tippen
- Finger per rektum som lyfter och plattar till prostatalogen - en medhjälpare behövs !
- Sträck penis så att vinkeln i pars membranacea rätas ut
- Katetern **skall** föras in steril i urinröret – vad betyder det??
- Katetern får inte fjädra ut igen sista biten – då ligger den fel!
- **ALDRIG kuffa** förrän retur (urin eller koksalt) i katetern

Akut Urologi

Vilka är de 2 viktigaste
åtgärderna på denna patient?

Hematuri – blod i urinen

Vilken är prevalensen av mikrohematuri i befolkningen? CW11

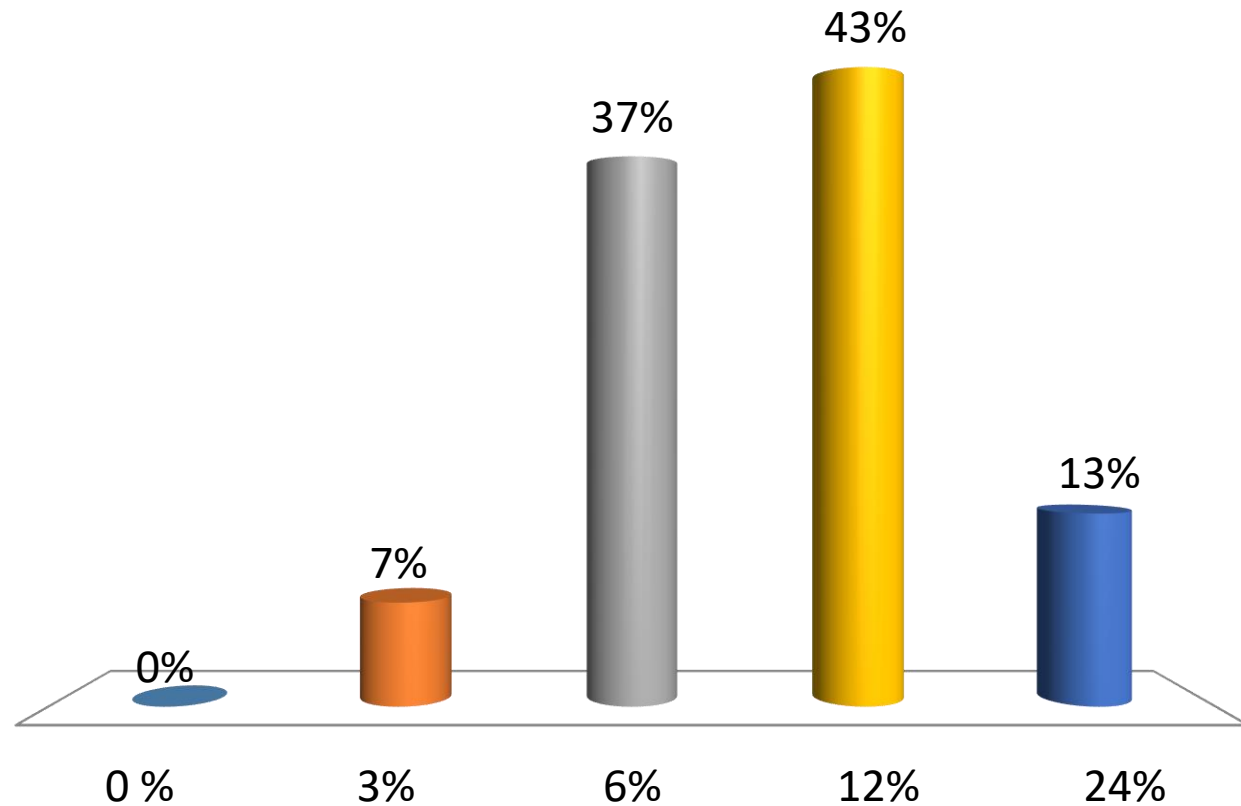
A. 0 %

B. 3%

→ C. 6%

D. 12%

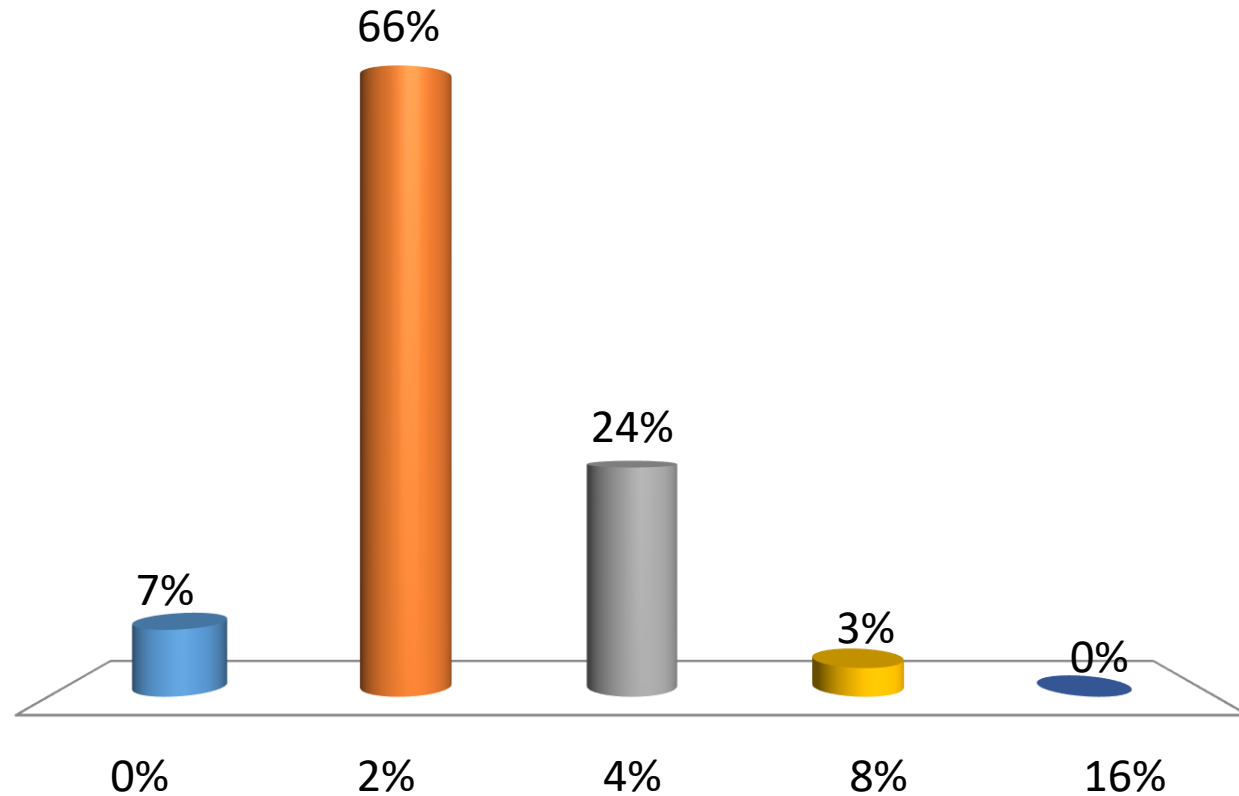
E. 24%

Hur stor andel av de med mikrohematuri har malign orsak? CW11

- A. 0%
- B. 2%
- C. 4%
- D. 8%
- E. 16%

Blod i urinen

- Initial, total eller terminal hematuri
- 20% har malign sjukdom!
- Urinblåsecancer
- Njurcancer
- Prostatacancer
- Övrigt: infektioner, stenar, benign prostata, nefrit, trauma, inflammationer

Hematuri

Hemostix gradering 0-5

(0=ingen makrohematuri)

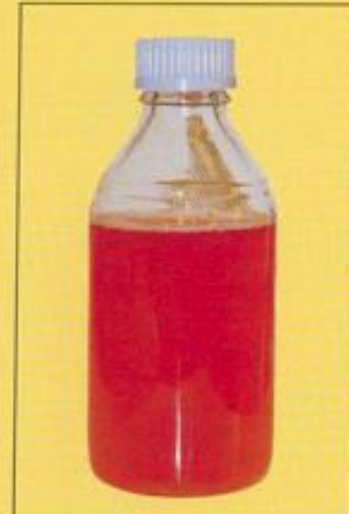
Urin utan hematuri

5 droppar blod till 1 liter urin

10 droppar blod till 1 liter urin

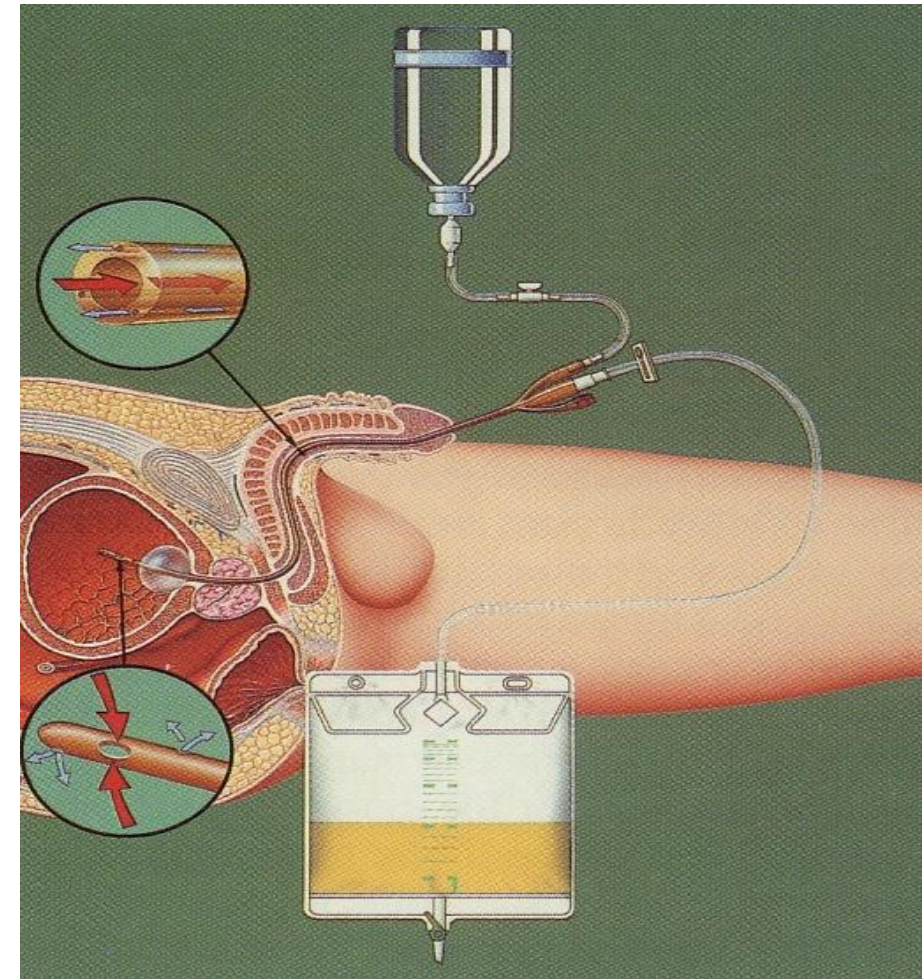
20 droppar blod till 1 liter urin

Handläggning på akuten vid blödning? TVÅ viktigaste aspekterna.

- **1. Hur påverkad är patienten?**
  - AT, blek, AF, puls, BT, Hb, EVF etc
  - ÅTGÄRD: beställa blod och vätska?? Inläggning? IVA?
- **2. Aktuell blödning?**
  - Pågående eller avstannad?
    - Sätt kateter för att kunna bedöma detta!!
  - Storlek?
    - Hemostick? Koagler?

Behandling

- Vb ersätta förlorat blod, vätska
- Hematuri-kateter – helst 3-vägs)
  - (Handspolning)
  - Spoldropp
- Eventuellt blodstoppande läkemedel
  - Octostim®, ev. cyklokapron (OBS! risk för förvärrad klott-bildning i urinvägarna), aluminiumspolning, formalin, etc
  - **(Kontakta Urolog i dessa fall!)**
- Operation
  - Blåsevakivering
  - Koagulation

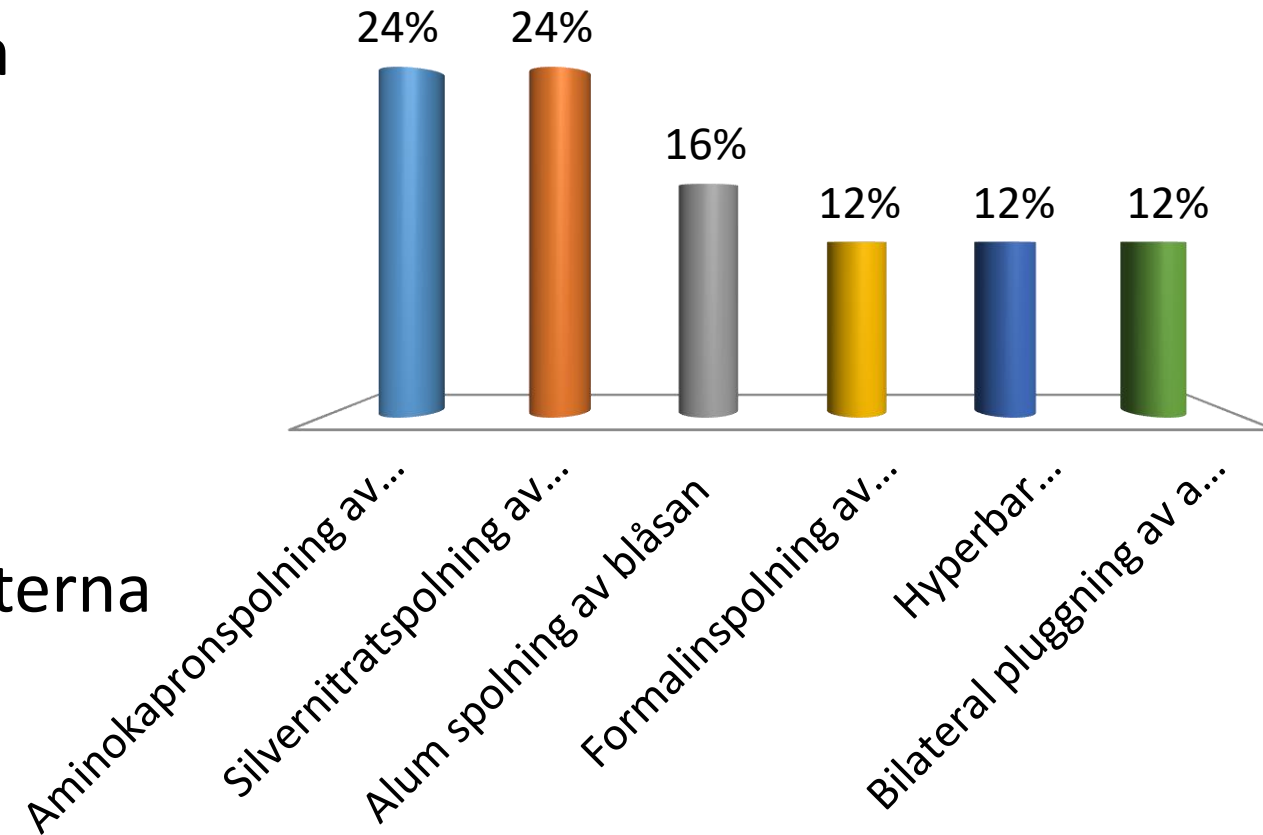
Glöm ej!!

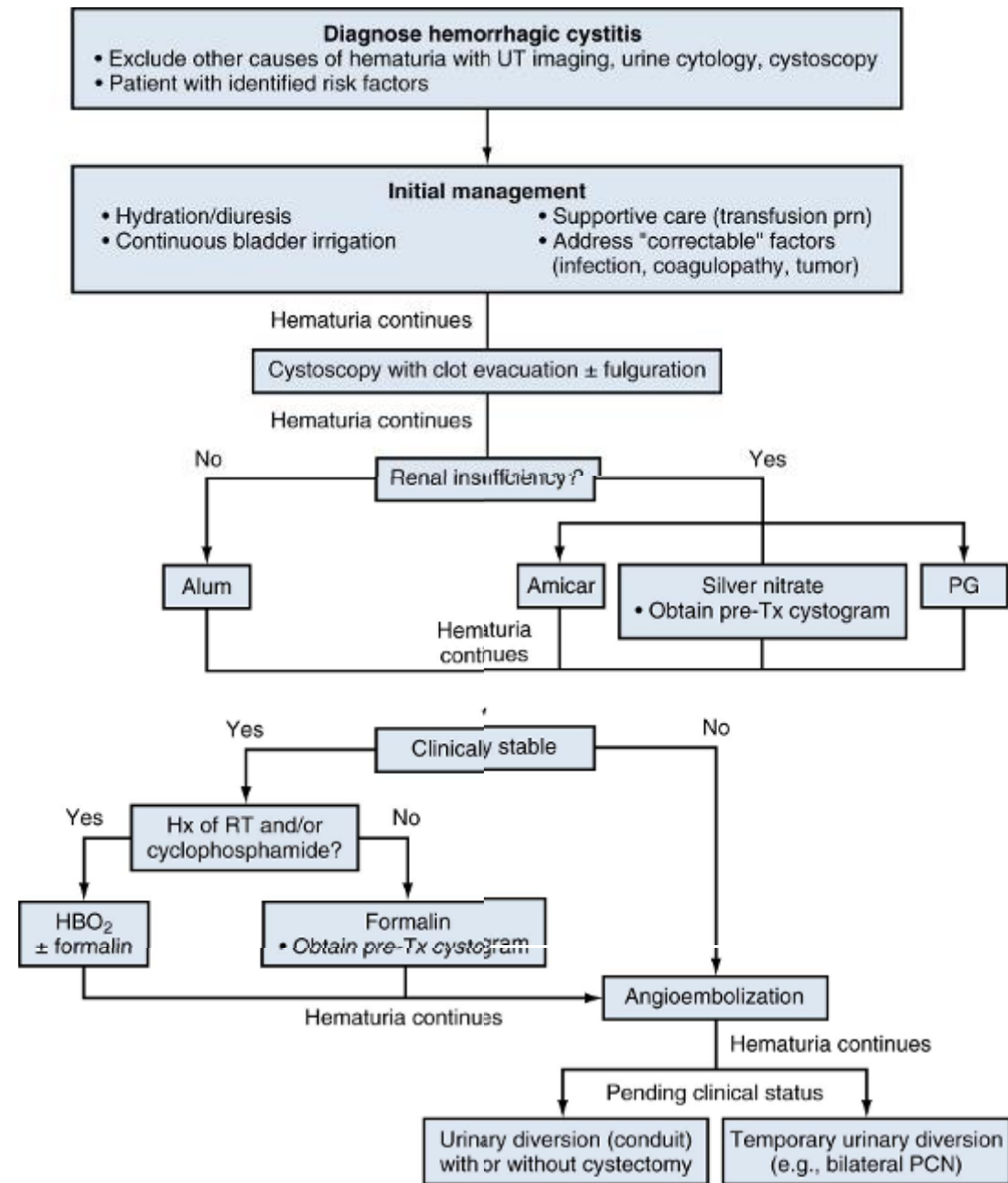
- Alla patienter med oklar makrohematuri SKALL UTREDAS.
- **REMISS från Dig!! Snarast!!**
- **Idag: SVF!! Standardiserat vårdförlopp.**
- **→ 11 dagar på oss innan färdigbehandlad patient**
- **A. DT njurar**
- **B. Cystoskopi**

En gammal man med kemoterapiorsakad hemorragisk cystit och AT påverkan. Trots spoldropp fortsätter blödningen med allvarlig påverkan. Vilket av följande alternativ väljer du?

- A. Aminokapronspolning av blåsan
- B. Silvernitratspolning av blåsan
- C. Alum spolning av blåsan
- D. Formalinspolning av blåsan
- E. Hyperbar oxygenbehandling
- F. Bilateral pluggning av a iliaca interna

Vilken är den vanligaste orsaken till makroskopisk hematuri hos en 65 årig man?

A. Blåscancer

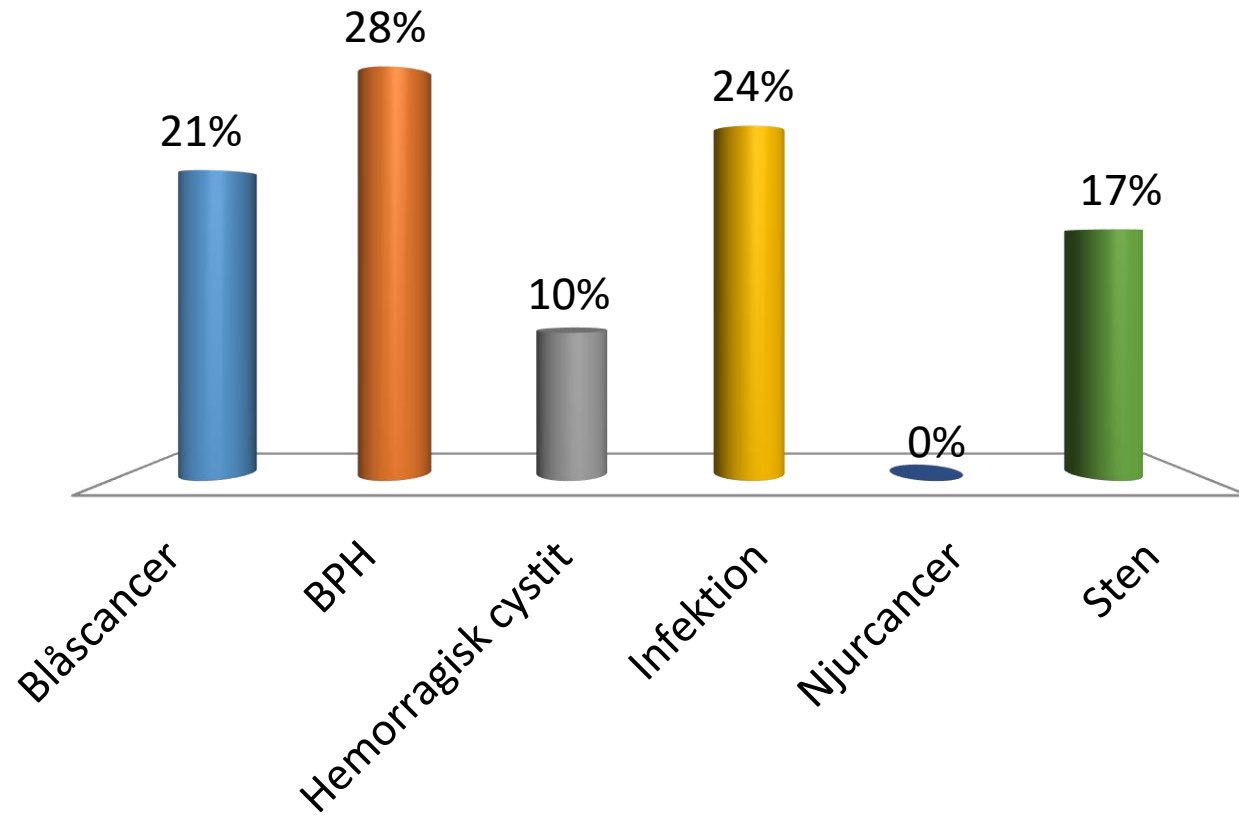
→ B. BPH

C. Hemorragisk cystit

D. Infektion

E. Njurcancer

F. Sten

Akut Urologi

LightSpeed Ultra SYS#CT99_0C0
Ex: 954
Se: 3
XY 173.77
In: 18

A 170

Sahlgrenska Sjukhuset
Reg. Nm: 5919390

2003 Mar 05
512

DFOV 34.0cm
STND

Handläggning på akuten?

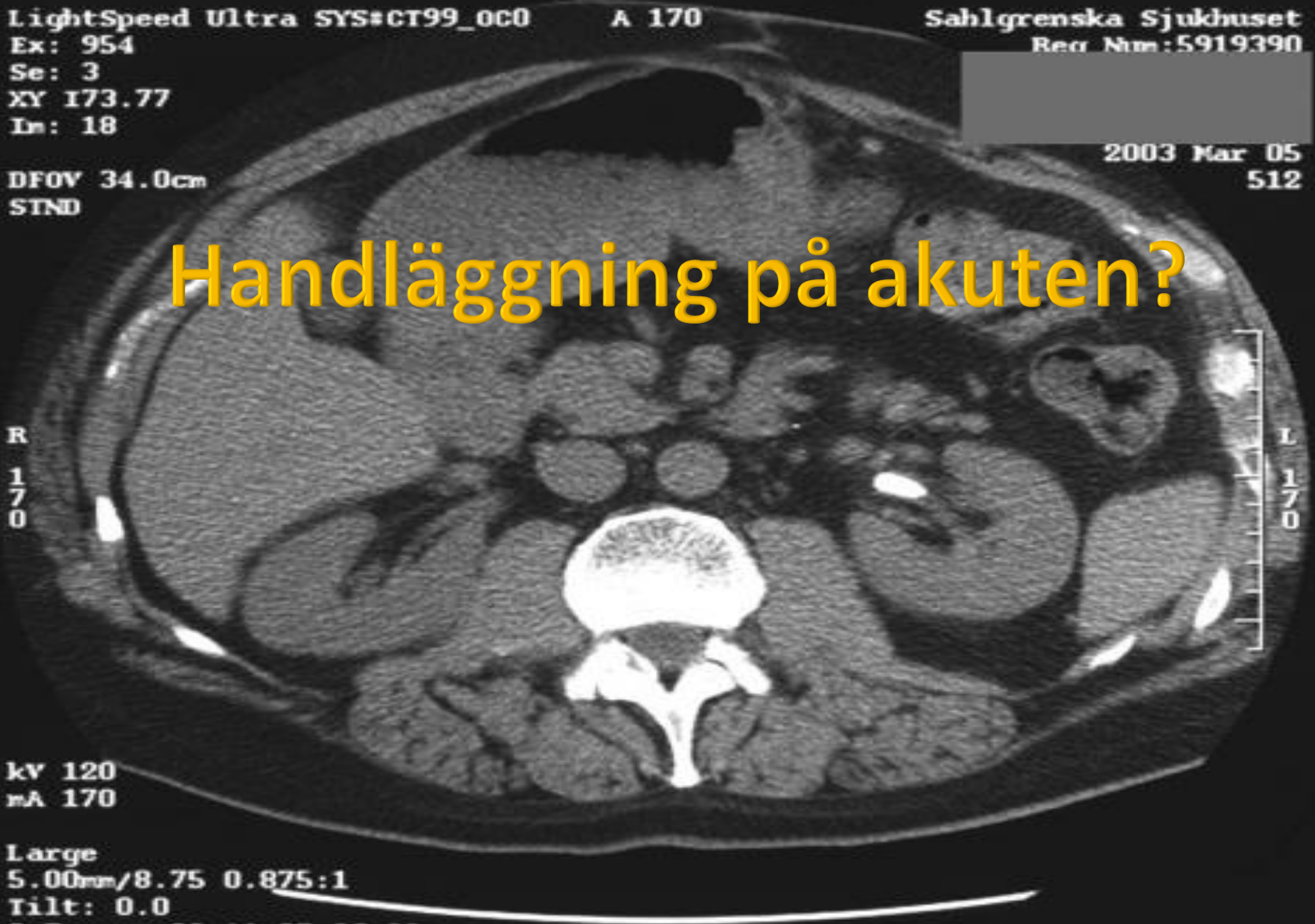
R
1
7
0

L
1
7
0

kV 120
mA 170

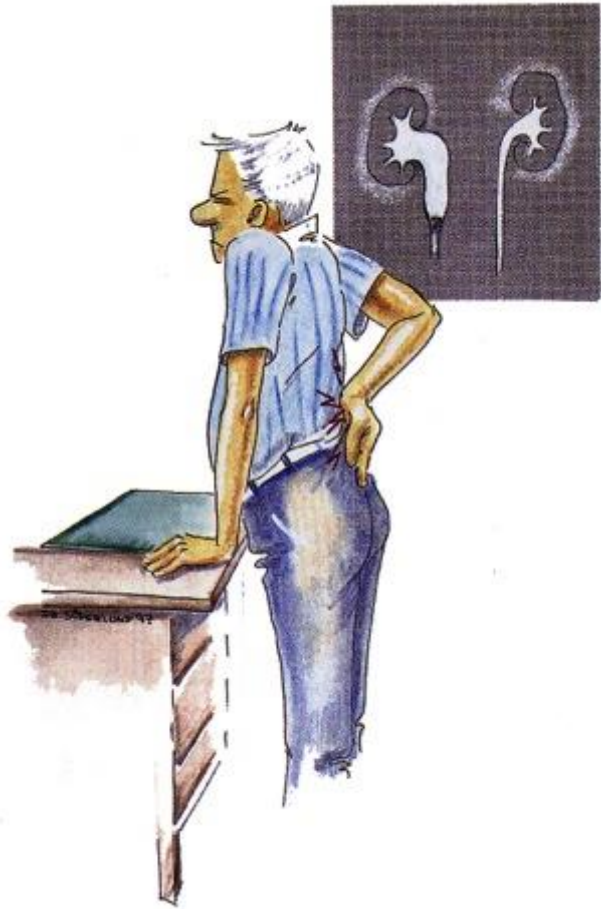
Large
5.00mm/8.75 0.875:1
Tilt: 0.0
0.7s /HE 08:11:27/06.80
W:400 L:40

P 170

Obstruktion i övre urinvägar
Sten

Obstruktion/Sten - symtom

- Flank/ryggsmärta
- Diffusa buksmärtor
- Ljumsksmärta
- Utstrålning till genitalia
- Illamående/kräkning
- Svårt vara stilla?
- Sepsis/chock

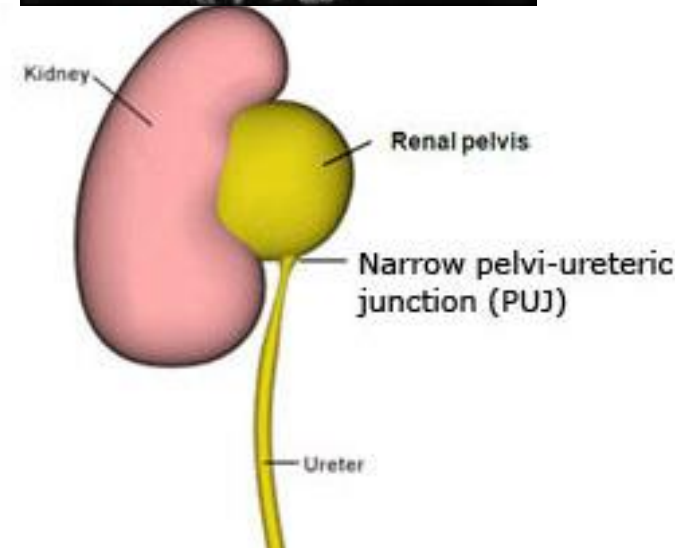
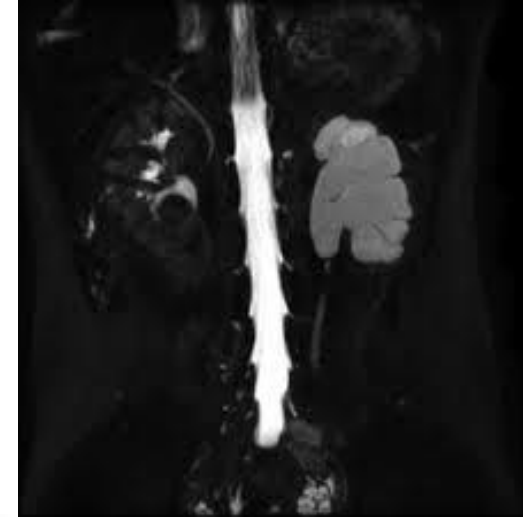
Obstruktion

Uretärkolik

- Dilatation
- Prostaglandiner
- Trycket i njuren → "svettning"

Differentialdiagnoser:

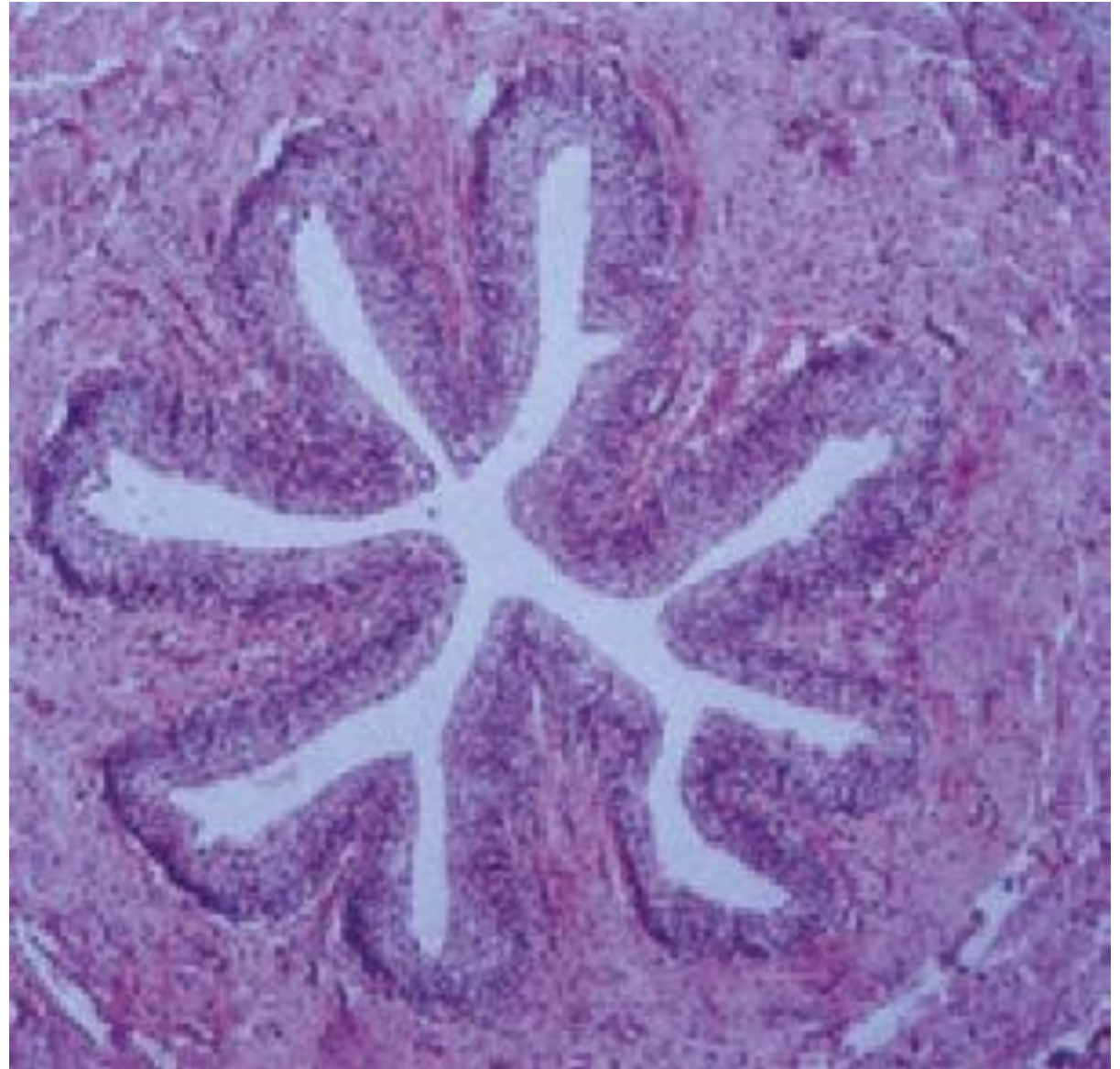
- Konkrement (vanligast)
- Koagel
- Östling njure/PUJ stenosis
- Pyelit, njurabscess
- Buk och gyn-åkommor mm.

Njurfysiologi vid urinavflödesobstruktion

- Smärtan kommer från uretär dilatation och/eller njurkapseldistension
- Den påverkade njuren reagerar enligt följande faser →
  - Första 2 timmarna:
    - Ökat tryck i njurbäcken och ökat blodflöde i njuren
    - Det ökade trycket i njurbäckenet leder till minskande glomerular filtration (GFR)
  - Vid 6 - 24 timmar:
    - Njurbäckentrycket kvarstår förhöjt men njurblodflödet minskar
  - Vid 24 timmar:
    - Njurbäckentrycket minskar nu ner mot basnivån (strax ovanför) samtidigt som blodflödet i njuren fortsätter att minska
    - Om kvarstående obstruktion så leder det till slut till njurischemi.
- Generellt sätt kan man säga att njurfunktionsnedsättning inträffar inom 2 veckor vid höggradig obstruktion

Urinledaren

REF: Urologi av Damber och Pecker

Stenar i urinvägarna

Calcium Oxalate Crystals

Uric Acid Crystals

Struvite Crystals

Cystine Crystals

Calcium Stone

Uric Acid Stone

Struvite Stones

Cystine Stone

Akut uretärkolik - Diagnos

Diagnos

- Urinsticka
- DT urinvägar (OBS=utan kontrast)
- (Ultraljud + urinvägsöversikt)
- (Njurscintigrafi)

Ställningstagande till

- Lab: Krea/CRP/Odling

Akut uretärkolik - Behandling

1a handsalternativ

- **Voltaren (diklofenak) 75mg i.m.**
- **Toradol (ketorolac) (10 -) 30 mg i.m eller iv.**
  - Cave: ASA allergi/blödande ulcus
  - Upprepas om otillräcklig effekt (OBS! maxdos/dygn)

2a hands alternativ

- Spasmofen
- Palladon 1 ml s.c.
- Ketogan 5mg s.c./i.m./i.v.
- Annan opiat

Akut uretärkolik – Att tänka på!

Radiologi när?

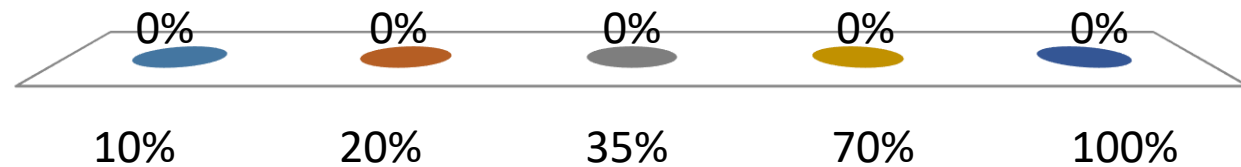
- Helst akut → säker diagnos och fortsatt planering
- Annars inom 2 veckor (njurskada efter 2v?? Vid total obstruktion)
- I praktiken: cirka 4 v

Behandling i väntan på avgång/utredning:

- Supp Diklofenak
- Supp Spasmofen
- Eventuellt antibiotika

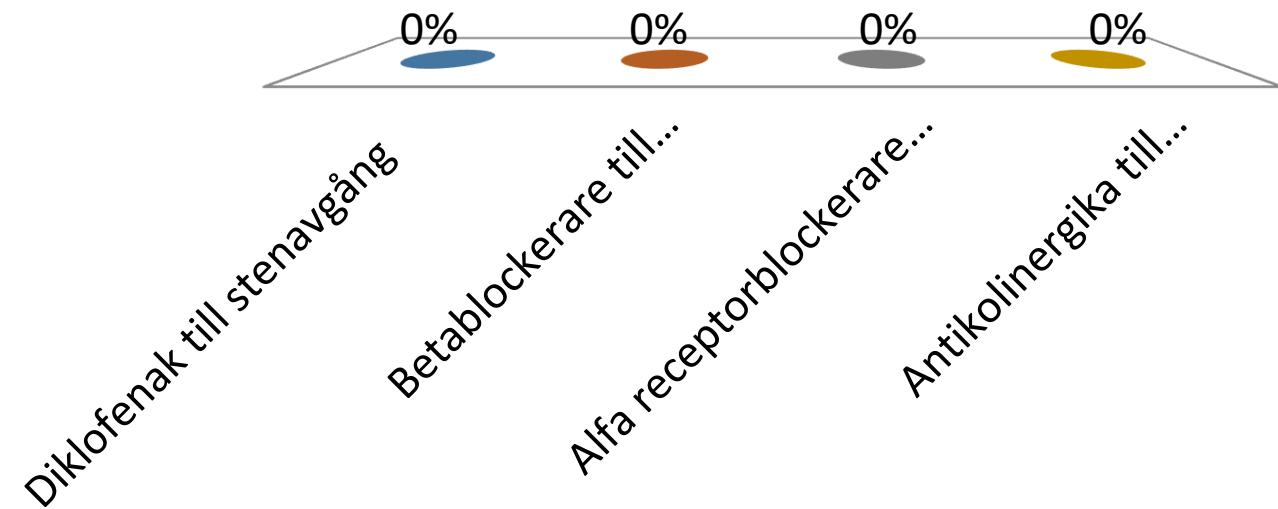
En patient inkommer med stenfall och DT visar en 7 mm sten i uretären på höger sida. Hur stor chans är det för spontanpassage?

- A. 10%
- B. 20%
- C. 35%
- D. 70%
- E. 100%

I detta läge rekommenderas i AUA guidelines så kallad MET (Medical Expulsion Therapy). Vad betyder det?

- A. Diklofenak till stenavgång
- B. Betablockerare till stenavgång
- C. Alfa receptorblockerare till stenavgång
- D. Antikolinergika till stenavgång

Utav 138 personer med obstruerande uretärsten längre än 4 veckor fick ... irreversibla njurskador?

A. 0%

→ B. 33%

C. 67%

D. 99%

Komplicerade fall

1. **Gravida:** UL, ej NSAID, spasmofen, stent, nefro. 50-80% spontanpassage
2. **Fortsatt smärta:** diagnos?? - radiologi, fortsatt smärtstillning, inläggning? Stent, nefro
3. **Feber** – se nästa bild

Bra tecken på passage!

Förvärrade besvär från blåsan = LUTS. Då är stenpassage nära

Hur vanligt är det med övre urinvägsdilatation hos gravida i tredje trimestern?

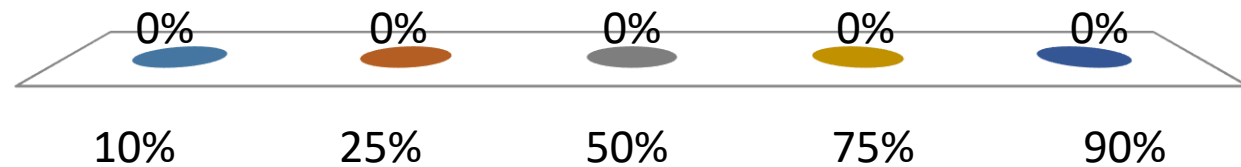
A. 10%

B. 25%

C. 50%

→ D. 75%

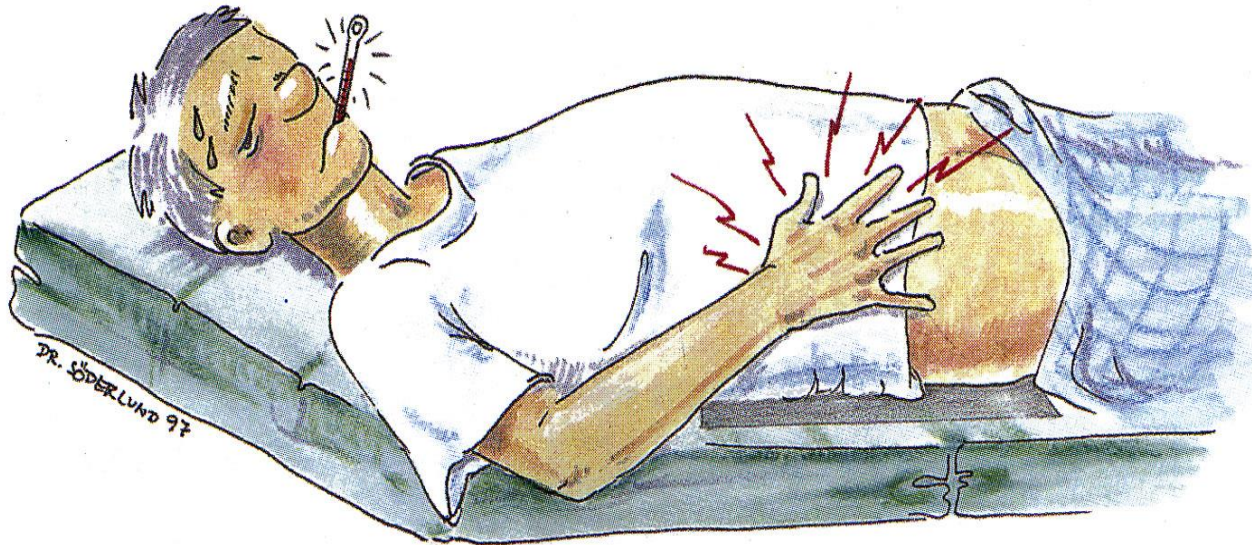
E. 90%

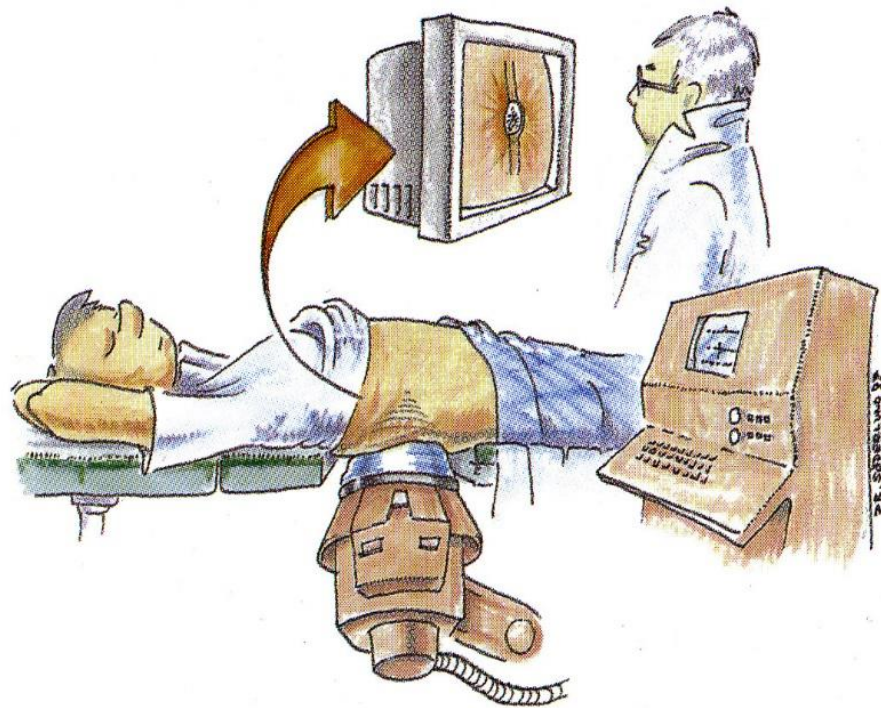
Njursten - med feber

Feber och flanksmärta

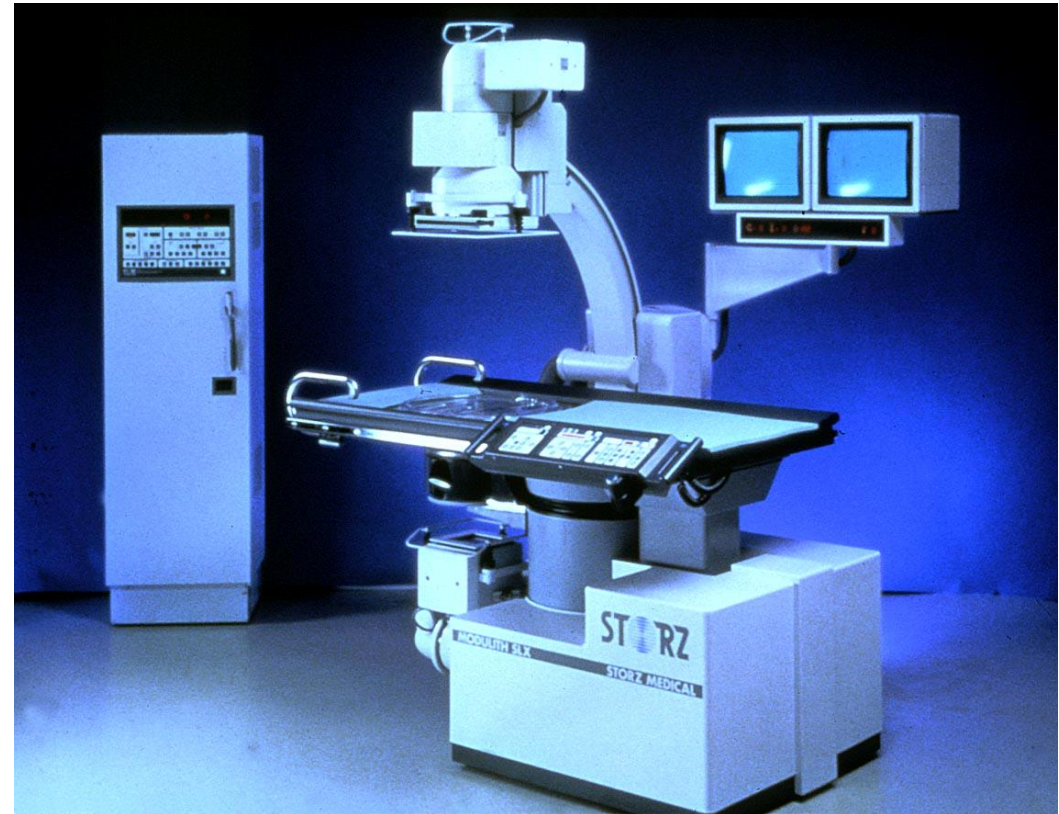
- Avstängd pyelit måste uteslutas !
- **Livsfarligt tillstånd**- pat kan snabbt gå i chock !
- DT eller UL
- Akut avlastning: nefrostomi eller stent
- IVA??

ESVL

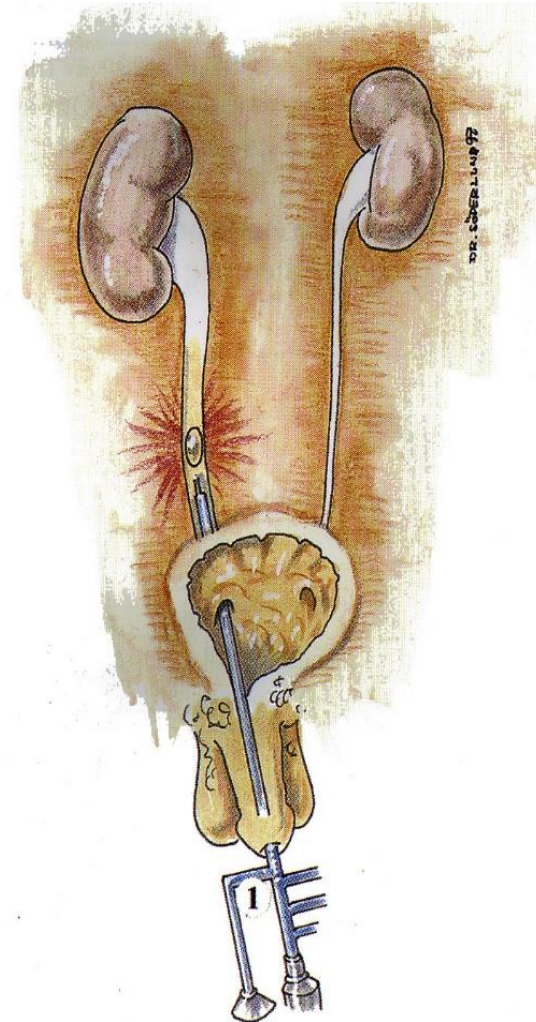
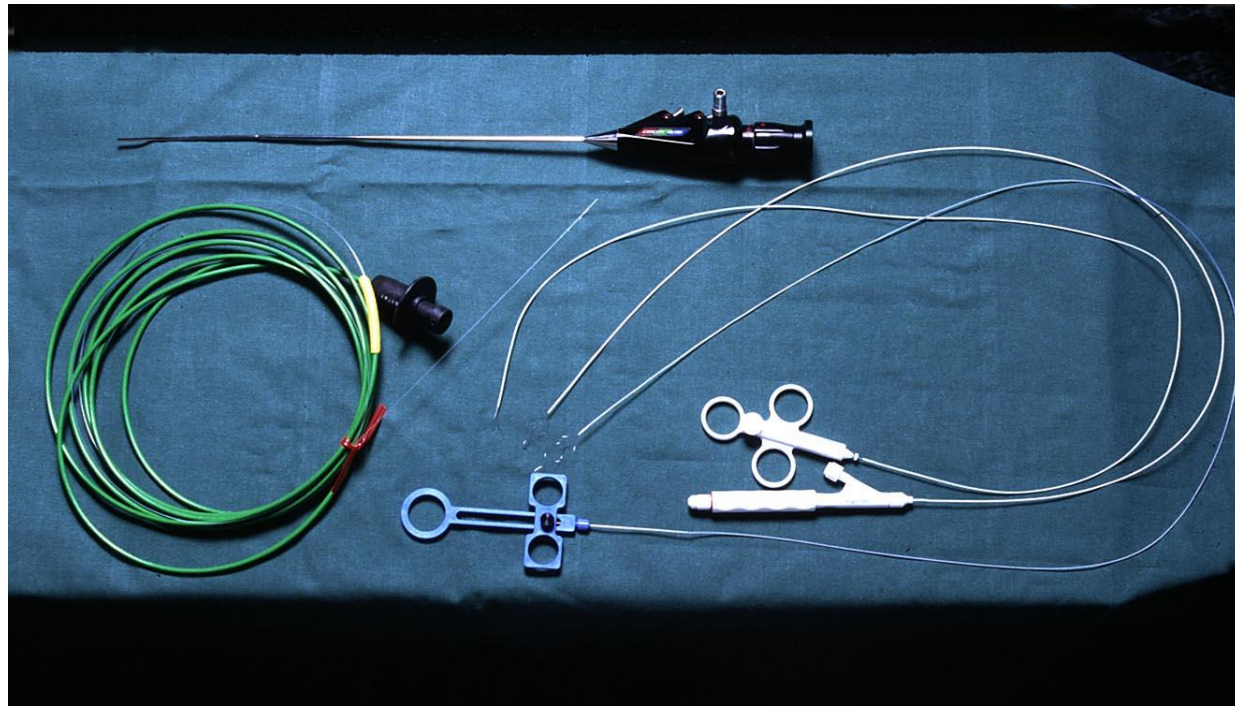

Stötvågsbehandling

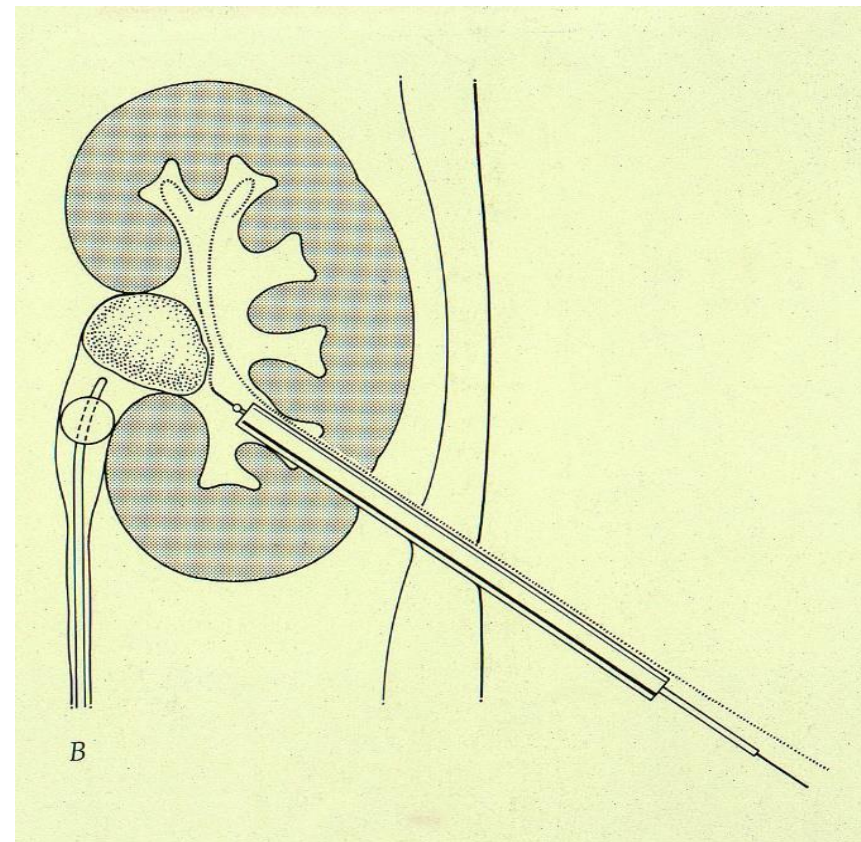
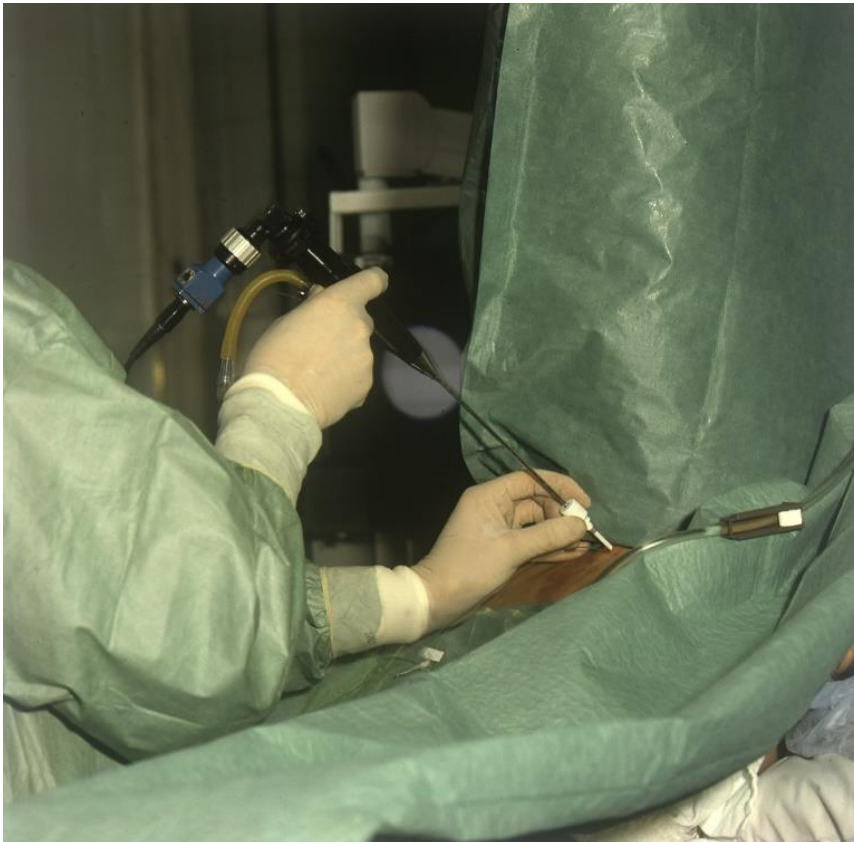
Uretäroskopisk behandling

- Ureteroskopisk stenextraktion

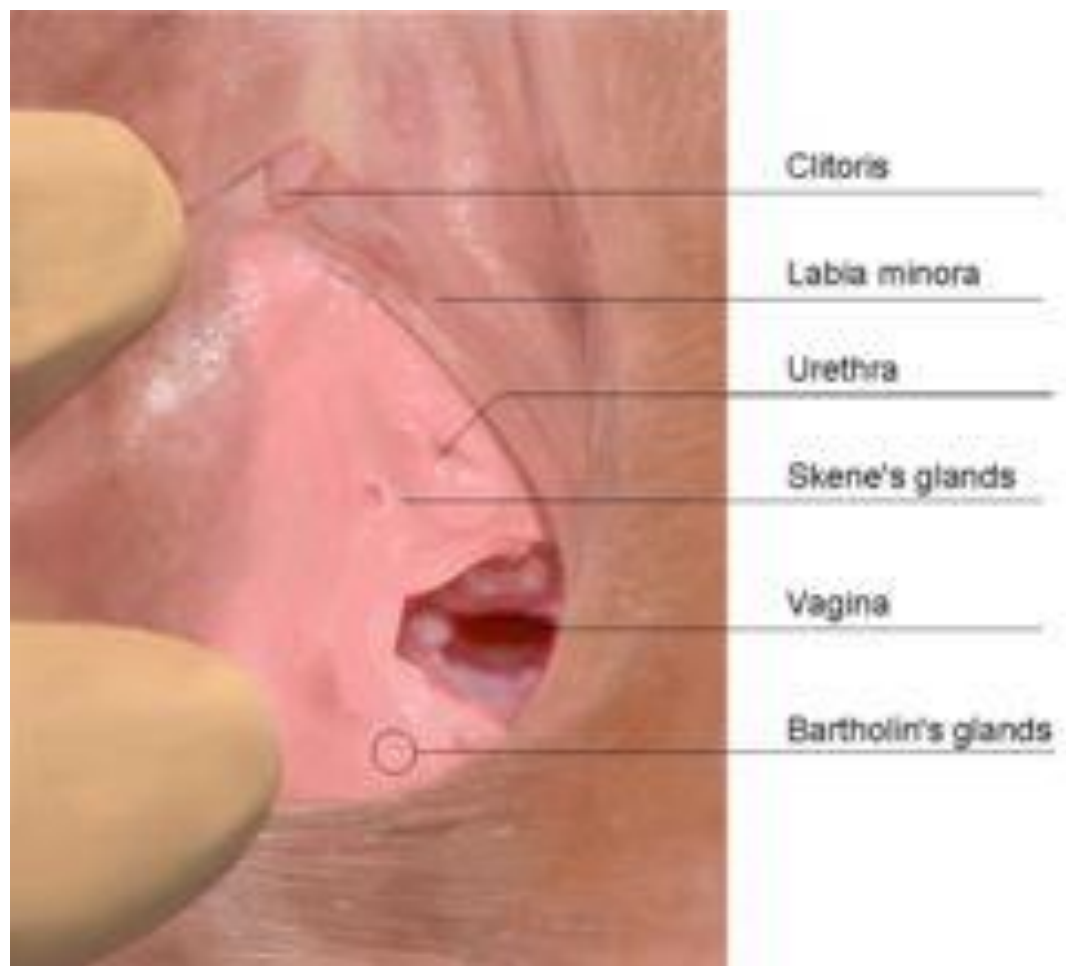
Perkutan nefrolitotripsi

- Korallsten >2 cm
- Öppen op - ovanligt

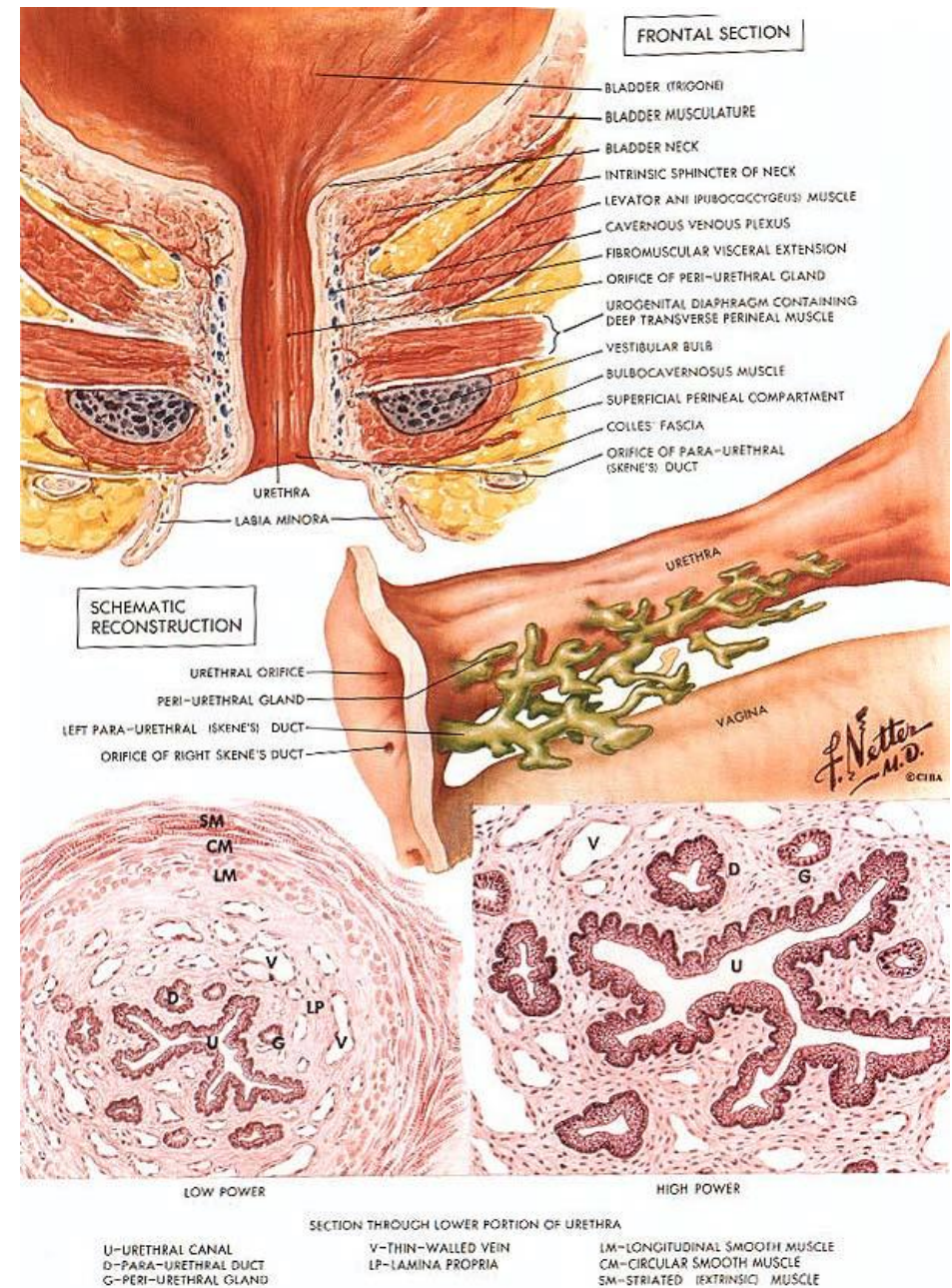
Akut kvinnlig urologi

Körtlar i yttre genitalia (Wikipedia)

Parauretrala/uretrala körtlar

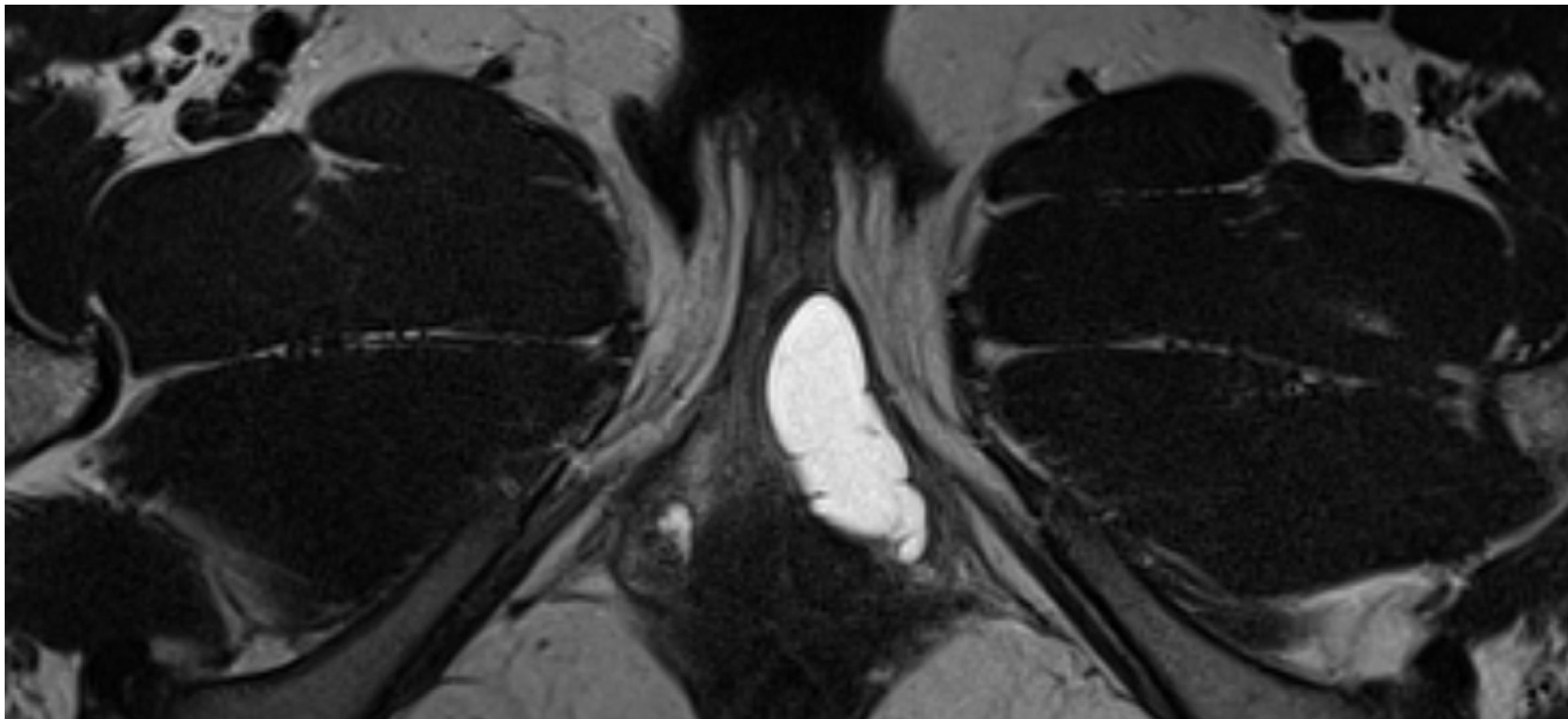
Bartolinska körtlarna

- Caspar Bartholin den yngre 1655-1738
  - Dansk Anatom
  - Motsvarande på män = Cowpers körtlar = Gl. bulbouretralis
- Bartholin cysta
- Bartholin abscess
- Behandling:
  - Ingen
  - Dränering
  - Marsupialisation

Female pelvic MRI

Bartholini Gland

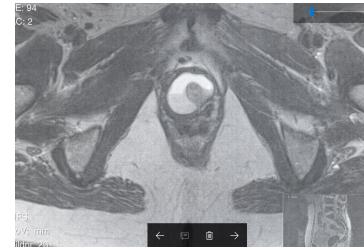

Skenes körtlar

- Alexander Skene 1837-1900
  - Skotsk gynekolog, professor
  - "Peri/para" uretrala körtlar
  - Kvinnlig ejakulation, G-punkten
  - Jmf prostata hos män
- Skeenit
  - Trängningar, dysuri
  - Smärta
  - Dyspareuni
- Behandling
  - Antibiotika
  - Dränering vid abscess
  - Se också uretradivertikel

Uretradivertikel

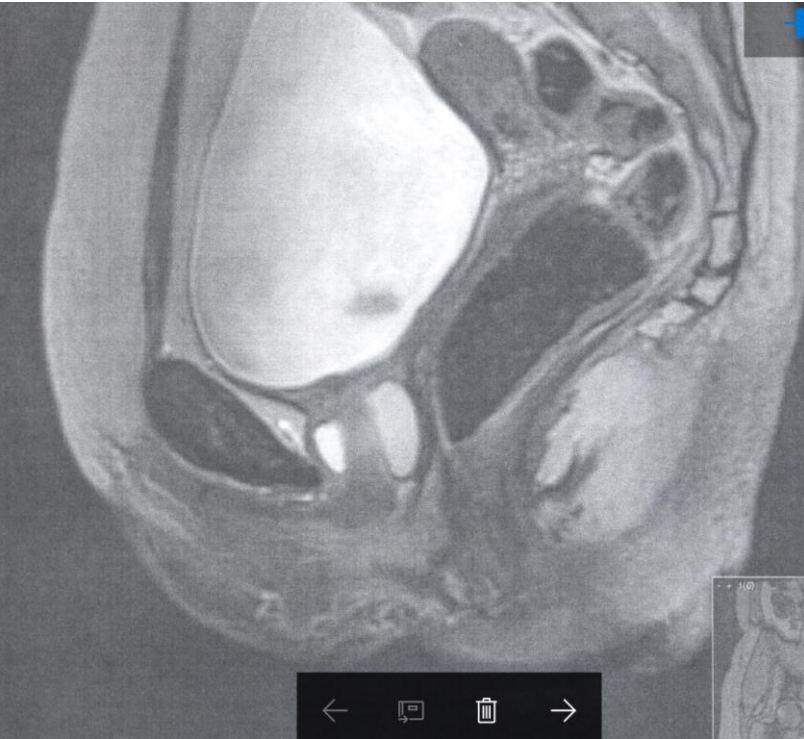

- Komplikation till infektion i Skenes/parauretrala körtlar
- "Irritativ" LUTS
- Dyspareuni
- Återkommande Cystit
- Pus/blod
- Behandling
  - Ingen
  - Tömning
  - Marsupialisation
  - Extirpation

Large Urethra diverticulum

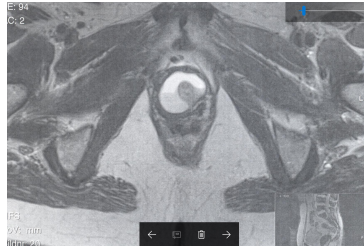
E: 94
C: 2

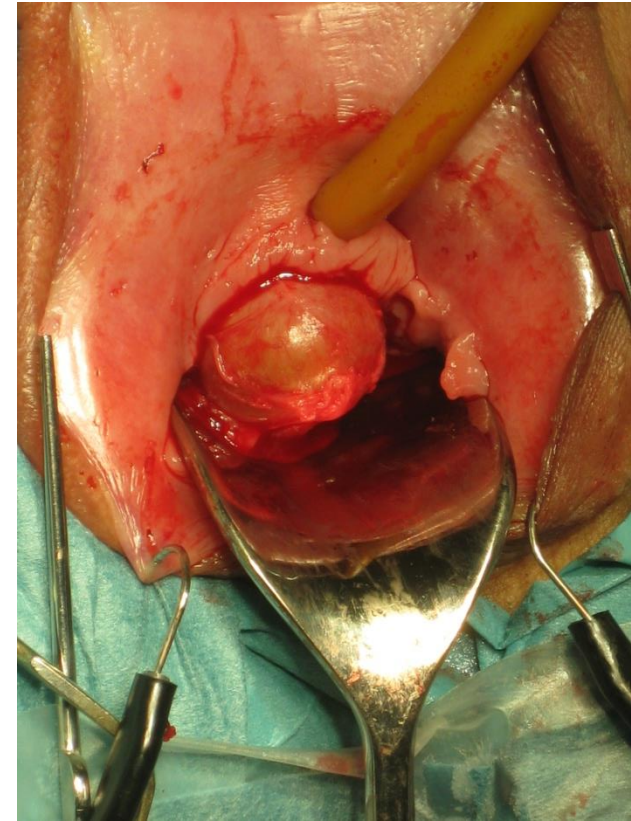
IFS
ov: mm
ildnr: 20

+ 1(4)

Kirurgi vid uretradivertikel

- Patienten i lito-position/benstöd
- Snitt i främre slidväggen
- Dissektion av divertikel
- Ev kateterbalong vid perforation
- Beredskap för att reparera uretraskadan
- Beredskap för att reparera sfinkter
- Sutur i lager på lager
- Ev vävnadslim
- KAD över natten
- Ev endos profylaktiskt AB

- Risk: inkontinens, **uretrovaginalfistel**, recidiv

Uretrakarunkel

- Uretraprolaps
- Uretrapolyp
- Irritativ LUTS
- Blödningar
- Behandling
  - Ingen
  - Lapisering
  - Extirpation i lokalbedövning

Frågor och diskussion

Stort tack